

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

לומדות ולומדי מדרשה יקרותים,

אנו שמחות להציג בפניכם את מערך קורסי קיץ 2021 של המדרשה מטעם המחוזות: צפון, חיפה, תל-אביב, מרכז ודרום. (במחוז ירושלים, כבכל שנה, מוצעים קורסי הקיץ עם פרסום כלל הקורסים לאותה שנה וההרשמה אליהם הסתיימה).

תחילת ההרשמה: 1.5.21

סיום ההרשמה: 3.6.21

בשל הנחיות הקורונה המחמירות הקיימות עדיין בשלב ההיערכות שלנו לקורסי הקיץ, החלטנו להמשיך ולקיים את הקורסים במדרשה במתכונת של למידה מרחוק. שימו לב: **השתתפות בשיעורים מותנית בנוכחות פעילה עם מצלמות פתוחות בלבד.**

הקורסים פתוחים ארצית לכלל הפסיכולוגים החינוכיים העובדים בשפ"חים ברחבי הארץ וניתן להירשם לקורס שאיננו מטעם המחוז בו אתם עובדים.

מתוך קורסי החובה, מוצע הקיץ קורס ל"ל ב' דרך שלוחת מכללת לוינסקי ודרך שלוחת מכללת ספיר.

שימו לב: על פי ההנחיות החדשות, יכולים להירשם לקורס ל"ל ב' מי שקיבל פטור מהוועדה המקצועית של משרד הבריאות מקורס ל"ל א' או מתמחים שמילאו חובות קורס ל"ל א' **והתנסו בהעברת שני אבחונים בגישת CHC וקיבלו הדרכה על שניהם והגישו דו"ח מלא למרצה בסיום הקורס על אחד מהם.**

הנושאים של חלק מקורסי הבחירה המוצעים, מותאמים לצרכים של הפסיכולוגים החינוכיים בבואם למערכת החינוכית שחזרה לשגרה ומתמודדת בין השאר גם עם תופעות של עליה בחרדה וקשיים התנהגותיים. חלקם האחר של הקורסים עונה על הצרכים הרב שנתיים של העמקה בתחום המערכתי ובתחום הפסיכותרפיה. כמו כן, הקורס "סוגיות בקהילה הלה"טבית" שהוצע לראשונה בקיץ 2020 זכה להצלחה רבה, מוצע שוב הקיץ. נשמח לשמוע מכם לגבי נושאים נוספים שמעניין אתכם להעמיק בהם. ניתן לכתוב לנו במייל:

midrasha.shefi@gmail.com

בתקווה לקיץ שיאפשר המשך חזרה לפעילות מבורכת,

אסתי מאיר קעטבי

מנהלת המדרשה

יצוות הרכזות ורכז המחוזיים של המדרשה: ד"ר סוהיר יזבק, אסנת יפה מנור, ירדנה יערי-לוי, יעל שפר-תמיר, מילכה הדר וארז בלנאו.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

להלן הקורסים הפתוחים להרשמה לקיץ 2021:

קורס חובה:

- ל"ל ב' - במכללת לוינסקי ומכללת ספיר

קורס בחירה במכללת ספיר

- הובלת התערבויות למניעת אלימות בבית, בגן ובית - הספר (קורס מקוון שחלקו סינכרוני וחלקו א-סינכרוני).
להרשמה לקורס - לחץ כאן.

קורסי בחירה באוניברסיטת חיפה

- "אתגר הולך לגן" ליווי התפתחותי מערכתי בגני-הילדים / נופר וונר-קורן
- התערבות במצבי חירום – קורס בסיסי / ד"ר שולמית ניב וד"ר יהודה שחם
- להרגיש, להעמיק, להתרגש - עבודה טיפולית עם הורים בגישה חווייתית מבוססת רגש (ד"ר דיאנה פושה - AEDP) / ליאת גרוס ומיכל הלפרין
- טיפול משפחתי בשירות הפסיכולוג החינוכי / הילה ריטר-ויידנפלד
- יסודות הפסיכותרפיה הפסיכואנליטית – תיאוריה, טכניקה ופרקטיקה של המעשה הטיפולי / זהר חייקין
- הגברת יעילות הפסיכולוג החינוכי בבית הספר בסיוע לילד, למורה, להורים ולצוות באמצעות התערבויות מעולם ה-CBT המערכתי בעצימות נמוכה / יששכר עשת

להרשמה לקורסים באוניברסיטת חיפה – לחץ כאן.

קורסי הבחירה המוצעים במכללת לוינסקי לחינוך

- קצר ודינאמי - הילכו שניהם יחדיו: טיפול דינאמי ממוקד קצר מועד / ד"ר יעקוב יבלון
- טיפול קצר מועד בהפרעות חרדה בגישה פסיכופיזיולוגית קוגניטיבית / ריקי שומן ואדר לביא
- טיפול במתבגרים / עדנה רשף
- סוגיות בקהילה הלה"טבית / בהובלת רוני גורסקי מלין ומרצים.ות נוספים.ות

להרשמה לקורסים במכללת לוינסקי – לחץ כאן.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

שם הקורס: לקויות ב'

תיאור הקורס ומטרותיו: העמקת הידע בתחום לקויות למידה והפרעת קשב. **הקורס מיועד:** למתמחים שקיבלו פטור מהוועדה המקצועית של משרד הבריאות מקורס ל"ל א. או מתמחים שמילאו חובות קורס ל"ל א' והתנסו בהעברת שני אבחונים בגישת CHC וקיבלו הדרכה על שניהם והגישו דו"ח מלא על אחד מהם לפחות.

דרישות הקורס: נוכחות מלאה ופעילה בהרצאות, הגשת עבודה מסכמת: כתיבת חוות דעת פסיכולוגית על סמך אבחון משולב, הכוללת אבחנה והמלצות רלוונטיות, כולל התאמות בדרכי למידה ובדרכי הבחנות.

היקף הקורס: 44 שעות אקדמאיות

שכר לימוד: ₪615

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד
	הגדרות: DSM, ICD היסטוריה, סימפטומטולוגיה	קשב-רקע תאורטי
	שאלונים מבחנים ממוחשבים מבחני קשב בשימוש	קשב – מבחנים
	קריאה-תהליך רכישה, אפיונים, הבנה, עם ובלי ניקוד, קולית, דמומה. דיסלקציה כתיבה-ארגון הכתב, כתיב, הבעה בכתב לעומת הבעה בע"פ, חופשית, הכתבה, העתקה. דיסגרפיה חשבון-יכולת טכנית, הבנה חשבונית, דיסקלקוליה אנגלית	תחומי הישג- תאוריה

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

	א-ת מבחנים באנגלית מבחנים בחשבון	תחומי הישג- מבחנים- פורמלי ולא פורמלי
	האם ומתי עורכים אבחון לעולה חדש. בהתייחסות באבחון לתת תרבויות שונות בחברה הישראלית בחירת כלי אבחון.	היבטים בין תרבותיים באבחון
	אבחנה בין ל"ל, קשב ורגשי	אינטגרציה ואבחנה מבדלת
		התאמות
44 שעות אקדמיות		סה"כ

הרשמה דרך מכללת לוינסקי לחינוך בתל אביב, ומכללת ספיר בדרום:

לקורסים באמצעות מכללת לוינסקי לחינוך:

שם המרצה: זיוה איישה. נירופסיכולוגית קלינית, פסיכולוגית חינוכית מדריכה. עובדת בשפ"ח אשדוד ובקליניקה פרטית. חברה בוועדות התאמה.

מועדי הקורס: 28/6, 5/7, 12/7, 13/7, 19/7, 25/7, 26/7, 27/7, 19/9

בין השעות: 9:00-13:00

שם המרצה: טל הס שטינמץ, פסיכולוגית חינוכית מדריכה. שפ"ח לב השרון וקליניקה פרטית.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

מועדי הקורס: ימי ג': 9.9, 2.9, 5.8, 29.7, 22.7, 15.7, 8.7, 1.7, 24.6,

בין השעות 9:00-13:00

להרשמה דרך מכללת לוינסקי לחינוך - לחץ כאן.

לקורס באמצעות מכללת ספיר:

שם המרצה: גליה אבני-איילון, פסיכולוגית חינוכית מומחית- מדריכה, עובדת בשפ"ח
אשדוד.

מועדי הקורס: הקורס יתקיים בין השעות 9:00 - 15:30

5/7, 11/7, 13/7, 14/7, 27/7, 28/7

להרשמה לקורס ל"ל ב' דרך מכללת ספיר - לחץ כאן.

שם הקורס: הובלת התערבויות למניעת אלימות בבית, בגן ובית - הספר תשפ"א קיץ 2021 - מכללת ספיר

המרצה: ד"ר לירון און. פסיכולוג חינוכי-מומחה. רכז מערך ההדרכה לפסיכולוגים במסגרת היחידה לאקלים מיטבי וצמצום האלימות, שפ"י. מרצה ומנחה - המכללה האקדמית לחינוך גורדון, מכללת עמק יזרעאל, ביה"ס להתמחויות במכון מופ"ת.

תיאור כללי של הקורס:

מטרות הקורס: נועד להעניק רקע כללי על תחום בעיות ההתנהגות בילדות ובנעורים וללמד מושגי יסוד ואופני התערבות בגישת הנוכחות החינוכית - גישה מערכתית להתערבות עם הורים ואנשי חינוך בתחום ההתנהגותי. הגישה מבוססת על משנתו של פרופ' חיים עומר ומכוונת להעצמת המסוגלות של המבוגר - ההורה או איש החינוך, אל מול אתגרים התנהגותיים שמציב בפניו הילד. הגישה משלבת היבטים של הדרכת הורים ועבודה מערכתית ליישום במגוון מסגרות משפחתיות וחינוכיות. ההכשרה תספק לפסיכולוג כלים אשר יאפשרו לו להוביל התערבויות ארוכות טווח לצמצום האלימות במערכות החינוך וכן תקנה לפסיכולוג מיומנויות בייעוץ קצר מועד להורים ברוח הגישה.

אופן הלמידה: קורס מקוון המציג היבטים תיאורטיים והיבטים יישומיים, תוך שילוב של תיאורי מקרה והתנסות בכלים שיסייעו להטמעת החומר הנלמד. המפגש הראשון והאחרון יתקיימו פנים אל פנים, ושאר המפגשים יהיו מקוונים וישלבו בין מפגשים סינכרוניים בזום לבין משימות ביצוע א-סינכרוניות להגשה.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מתמחים העובדים במסגרת פרויקט מטיב"ה (מערך טיפולי לילדים עם בעיות התנהגות), לפסיכולוגים מתמחים לקראת המחצית השנייה של ההתמחות ולפסיכולוגים מומחים, המעוניינים להעמיק את העיסוק בתחום זה בעבודתם.

דרישות הקורס:

1. נוכחות מלאה במפגשים הפרונטליים ובמפגשים הסינכרוניים והגשת המשימות הא-סינכרוניות במועד.
2. כתיבת עבודת גמר באורך של 3-5 עמודים אותה ניתן להגיש לכל המאוחר עד 6 שבועות מתום הקורס. על הלומד להביא לידי ביטוי את תהליך הלמידה שעבר תוך שימוש בהמשגות תיאורטיות.

היקף הקורס:

40 שעות אקדמיות.

מקום הקורס:

הקורס יתקיים באופן מקוון. הרשמה דרך מכללת ספיר.

מדינת ישראל
משרד החינוך
 מינהל פדגוגי
 אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף פסיכולוגיה

תאריכים: הקורס יתקיים על פני 6 מפגשים בימי רביעי, יתחיל בתאריך 7.7.21 ויסתיים בתאריך 11.8.21.
שכר לימוד: 765 ₪.

מבנה הקורס:

מספר יחידות וש"א	אופי השיעור	התוכן	הנושא הנלמד	תאריך	
6 ש"א	מפגש סינכרוני בזום	זיהוי הערכים, המוטיבציות והתפיסות העומדות בבסיס פיתוח זהות בתחום המקצועי.	זהות הפסיכולוג החינוכי כמקדם תהליכים למניעת אלימות	07.07.21 09:00-14:00	1
8 ש"א	*משימה א-סינכרונית, שתהיה פתוחה לביצוע במהלך כל השבוע	סקירת מחקרים עדכניים ותמונה כללית על מקורות לבעיות ההתנהגות מנקודת מבט דינמית, קוגניטיבית ומערכתית.	בעיות התנהגות- מבוא	14.07.21 09:00-16:00*	2
6 ש"א	מפגש סינכרוני בזום	הצגת גישת הנוכחות חינוכית- הביסוס התיאורטי ועקרונות עבודה- סוגיות בהדרכה מבוססת סמכות.	גישת הנוכחות החינוכית להתמודדות עם בעיות התנהגות	21.07.21 09:00-14:00	3

מדינת ישראל
משרד החינוך
 מינהל פדגוגי
 אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף פסיכולוגיה

8 ש"א	*משימה א- סינכרונית, שתהיה פתוחה לביצוע במהלך כל השבוע	סקירת הספרות בנושא הדרכת הורים בגישת הסמכות החדשה/ התנגדות בלתי אלימה.	הדרכת הורים בהתמודדות עם בעיות התנהגות ברוח גישת הנוכחות החינוכית	28.07.21 09:00- *16:00	.4
6 ש"א	מפגש סינכרוני בזום	הצגת עקרונות מנחים ומתווה מפורט של התערבות ברוח גישת הנוכחות החינוכית בבתי ספר ובגני ילדים.	הדרכת אנשי חינוך בהתמודדות עם בעיות התנהגות ברוח גישת הנוכחות החינוכית	04.08.21 09:00- 14:00	.5
3 ש"א א- סינכרוני	סינכרוני + א-סינכרוני	*משימה א- סינכרונית, שתהיה פתוחה לביצוע במהלך כל השבוע	הדרכת אנשי חינוך בהתמודדות עם בעיות התנהגות ברוח גישת הנוכחות החינוכית- חלק ב'	11.08.21 09:00- *11:15	.6
3 ש"א מפגש סינכרוני בזום		רפלקציה והצבת יעדים עתידיים בתחום המקצועי	סיכום ואינטגרציה	11.08.21 11:30- 13:45	6

סה"כ 40 שעות אקדמיות.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

נושא 1: זהות הפסיכולוג החינוכי היועץ לאנשי חינוך.

קריאת חובה:

כ"ץ, י' (2011). הדרכה כשיח של אהבה. בתוך י' אסתר ור' זוזובסקי (עורכות), הדרכה במבט חוקר תל-אביב: מכון מופ"ת ומכללת סמינר הקיבוצים. 423-426.

פוקס, א' (2002). *על מדריכים, מודרכים והדרכה*, (גישות להדרכה). תל-אביב: צ'ריקובר. 73-89

רוזנטל, א' (2012). ציפיות מבית הספר, רגשי אשם והשפעתם על ההכלה במערכת הבית-ספרית, בתוך: פ' מור וא' לוריא (עורכים). *חינוך פסיכו דינמי- מורים בברית המגדלת תלמידים פגיעים לסיכון, חלק א'*. ירושלים: עמותת אשלים מיסודה של ג'וינט ישראל, אשלים הוצאה לאור. עמ' 61-78

קריאת רשות:

גרוס, ת' (2011). מודלים מקומיים ביסוד תהליכי הדרכה פרופסיונאליים. בתוך י' אסתר ור' זוזובסקי (עורכות), *הדרכה במבט חוקר תל-אביב: מכון מופ"ת ומכללת סמינר הקיבוצים*. 58-75

נושא 2: הפרעות התנהגות בילדות - מבוא

קריאת חובה:

*בוקובה, ג'. (2013). הידע הקיים על התנהגות מפריעה בקרב תלמידים במערכת החינוך. בתוך בושריאן, ע' (עורך). *התערבויות טיפוליות בילדים בעלי בעיות או הפרעות בהתנהגות- דו"ח מפעילות צוות המומחים*. היוזמה הישראלית למחקר בחינוך. האקדמיה הישראלית הלאומית למדעים. ירושלים. נדלה מ-

<http://yozma.mpage.co.il/SystemFiles/23013.pdf>

*סומך, ל' (2017). אין ילדים רעים? על תכונות של קהות לב בילדות המוקדמת. *פסיכואקטואליה*, (יולי), 49-44

*קרשטיין, א', מקסנייר, ק' ואון, ל' [בדפוס]. **מטיב"ה- מרכזים טיפולים לילדים המבטאים בעיות התנהגות**, משרד החינוך- שפ"י

*רוזנבאום, מ' ורון, ת'. (2011). הפרעות של תוקפנות ואלימות. בתוך: מור, נ', מאירס, י', מרום, צ' וגלבווע- שכטמן, א', (עורכים), *טיפול קוגניטיבי- התנהגותי בילדים- עקרונות טיפוליים*. ת"א: הוצאת דיונון. עמ' 266-241

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

קריאת רשות:

Conroy, M. A., Stichter, J. P., Daunic, A. & Haydon, T. (2008). Classroom based research in the field of emotional and behavioral disorders: 41Methodological issues and future research. *Journal of Special Education*, (4), 209-222.

רשות: סרטים מומלצים-

פוקס, ג', רוג, ל', וסלרנו, ב' (מפיקים), רמזי, ל', (במאית). (2011). *חייבים לדבר על קווין*. [סרט קולנועי]. BBC Films: United Kingdom.

- סרט העוסק במערכת יחסים מורכבת וקשה בין אם לבין ילד בעל הפרעות התנהגות קשות ולקות בשיפוט מוסרי. סרט קשה לצפייה במישור הרגשי, אך מעודד דיון בהקשר של הפרעות התנהגות.

הנקס, ט', גוטסמאן, ג' סנדק, מ', ג', ב' קארלס, וו' לנדיי (מפיקים) וס' ג'ונס (במאי). (2009). *ארץ יצורי הפרא*. [סרט קולנועי] האחים וורנר. ארה"ב.

- עיבוד קסום ומרהיב לספר הילדים המפורסם של מוריס סנדק בעל אותו השם. עלילותיו של מקס, אשר לאחר התפרצות קשה על אימו בורח מהבית ומגיע אל ארץ פלאית המאוכלסת בקבוצה מוזרה של יצורי פרא. סרט רגיש ונוגע ללב על בעיות התנהגות, בדידות ו"המפלצות" הקיימות בכל אחד מאיתנו. רוגובין, א' (מפיק). *מוטלים בספק*. (מפיק). (2018). מוטלים בספק. ישראל: האחים רוגובין.

- סרט ישראלי עטור שבחים המתאר את מערכת היחסים המיוחדת הנרקמת בין קולנוען צעיר, המרצה עבודות שירות למען הקהילה, לבין קבוצת בני נוער בסיכון.

נושא 3: גישת הנוכחות החינוכית להתמודדות עם בעיות התנהגות

קריאת חובה:

*און, ל' (2007). להיאבק באלימות, אבל בקור רוח. *פנים*, 38, הקרן לקידום מקצועי, הסתדרות המורים.

עומר, ח' (2018). *מורים היום- מהישרדות לשליחות*. בן – שמן, הוצאת מודן

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

קריאת רשות:

*שראל, ד. (2011). כשהמורה נעלב זועם: על חשיבות האמפתיה למורה. בתוך: פ' מור וא' לוריא (עורכים). *חינוך פסיכו דינמי- מורים בברית המגדלת תלמידים פגיעים לסיכון, חלק ב*. ירושלים: עמותת אשלים מיסודה של ג'וינט ישראל, אשלים הוצאה לאור. עמ' 114-123 [גרסה אלקטרונית]. נדלה ב- 05 אוגוסט 2014, מאתר פסיכולוגיה עברית: <http://www.hebpsy.net/articles.asp?id=2661>

*שראל, ד. (2013). על הייאוש ועל התקווה שמתעוררים אצל ילדים ומתבגרים עם נטייה אנטי חברתית ואצל אלו שמטפלים בהם. (גרסה אלקטרונית). נדלה ביום שני 29 פברואר 2016, מאתר פסיכולוגיה עברית <http://www.hebpsy.net/articles.asp?id=2913>

נושא 4: הדרכת הורים לילדים הסובלים מקשיים התנהגותיים

קריאת חובה:

עומר, ח' (1999). *שיקום הסמכות ההורית*. בן – שמן, הוצאת מודן

Lavi-Levavi, I., Shachar, I., & Omer, H. (2013). Training in nonviolent resistance for parents of violent children: differences between fathers and mothers. *Journal of Systemic Therapies*, 32(4), 79-93.

Omer, H., & Lebowitz, E. (2016). Nonviolent Resistance. Helping caregivers reduce problematic behaviors in children and adolescents. *Journal of Marital and Family Therapy*, 42(4), 688-700.

נושא 5: תהליכי התערבות פסיכו- חינוכיים לשיפור ההתמודדות המערכתית עם בעיות התנהגות.

קריאת חובה:

עומר, ח' (2018). *מורים היום- מהישרדות לשליחות*. בן – שמן, הוצאת מודן. 16-47, 154-186

עומר, ח' (2008). *הסמכות החדשה- בבית, בבית"ס, בקהילה*. בן – שמן, הוצאת מודן

להרשמה: לחצו כאן.

הקורסים המוצעים באוניברסיטת חיפה:

שם הקורס: "אתגר הולך לגן" ליווי התפתחותי מערכתי בגני-הילדים

מרצה: נופר וונר-קורן, פסיכולוגית חינוכית מומחית בהסמכה להדרכה, שימשה שנים רבות רכזת הגיל הרך בשירות הפסיכולוגי-חינוכי בפרדס-חנה כרכור ועובדת בקליניקה פרטית עם הורים, ילדים ונוער.

הקורס נבנה בשיתוף עם ד"ר צביה אהרון, רכזת מחוז חיפה בתחום הגיל הרך, על-פי הפורמט המומלץ שנבנה על-ידי הפורום הארצי לגיל הרך. הקורס עבר השנה עדכון והתאמה של התכנים.

תיאור כללי של הקורס:

הקורס מבוסס על ההנחה כי העבודה בגיל הרך שונה מאוד במאפייניה מעבודה עם גילאים בוגרים יותר וקיימות בה סוגיות שהן ייחודיות לגילאים אלו. התפיסה המנחה, רואה בילד הצעיר חלק ממערכת אקולוגית בה שותפים המשפחה, גן הילדים, מערכת החינוך, והמערכת התרבותית הסובבות אותו.

הגישה האקולוגית-מערכתית וגישת הליווי ההתפתחותי עומדות בבסיס עבודת הפסיכולוג החינוכי בגיל הרך, ולאורן נעשית העבודה המערכתית והפרטנית עם כלל הילדים ובפרט עבור אלו הנמצאים בסיכון התפתחותי. בקורס נעבור על עבודה רב-מערכתית עם כל הנפשות הפועלות בגני-הילדים - צוותים חינוכיים, הורים וילדים.

מטרת הקורס:

הקורס נועד להעמיק את ההיכרות עם הידע העדכני לגבי רצף ההתפתחות הנורמטיבית והחריגה מלידה ועד סף הכניסה לכיתה א'. בקורס נעסוק בהתפתחות בתחומים הקוגניטיביים, שפתיים, מוטוריים, רגשיים, חברתיים והתנהגותיים תוך התייחסות לשונות ולהבדלים אינדיבידואליים, בהיבטים נורמטיביים וחריגים. הקורס כולל הרחבת הידע התאורטי בעבודה עם ילדים, הורים ומערכות החינוך בגיל הרך, דיון בסוגיות ייחודיות לעבודת הפסיכולוג החינוכי, דרכים לאיתור, מניעה והתערבות תוך דגש על חשיבות המשחק

כאמצעי מרכזי לפיתוח מיומנויות התפתחותיות בסיסיות. בכל נושא שידון וילמד, תהיה התייחסות להיבטים אתיים רלוונטיים, וכן יעשה שימוש בתיאורי מקרה.

אופני הלמידה:

הרצאות פרונטאליות בליווי מצגות, בשילוב תיאורי מקרה.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

הקורס מיועד: לפסיכולוגים המתחילים את עבודתם בגני הילדים וכן לפסיכולוגים המעוניינים להעמיק את הידע ההתפתחותי שלהם ואת מיומנויות העבודה עם ילדים, הורים וצוותים בגיל הרך.

דרישות הקורס:

- נוכחות מלאה ופעילה
- כתיבת עבודת סיום בהיקף של 4-5 עמודים המתבססת על יישום התפיסות שהוצגו במהלך התערבות או הצעה להתערבות ברמה פרטנית/ משפחתית/ מערכתית.

היקף הקורס: 40 שעות אקדמיות

מועדים: 6 מפגשים מרוכזים, ימי שני ורביעי, בין השעות: 09:00-15:00

בתאריכים: 05.07.21, 07.07.21, 12.07.21, 14.07.21, 26.07.21, 28.07.21

תאריך רזרבה: 02.08.21.

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	הנושא והתוכן	מס' מפגש
6	<p>עבודה מערכתית בגני הילדים</p> <p>הצגת הגישה האקולוגית-מערכתית וגישת הליווי ההתפתחותי בעבודה בגיל הרך, תוך מתן דגש על תהליכי איתור והתערבות בגישת ה-RTI. התפתחות הילד בהקשר של משפחה, מערכת החינוך, קהילה ותרבות.</p> <p>עקרונות העבודה בגני הילדים, לוח הזמנים השנתי של העבודה בגן, היכרות עם בעלי התפקידים השונים ("מיפוי השותפים"), עבודה עם שותפי תפקיד, הובלת צוות, ומקום הפסיכולוג החינוכי בדיונים בין מקצועיים עם בעלי תפקידים שונים.</p> <p>מודלים של קונסולטציה ועקרונות אתיים הקשורים בהיוועצות.</p> <p>שילוב ילדים דיפרנציאליים במסגרות החינוך: מיהו ילד דיפרנציאלי ?</p>	1

מדינת ישראל
משרד החינוך
 מינהל פדגוגי
 אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף פסיכולוגיה

	<p>הכרות עם אפיוני ילדים הזכאים לשילוב וסיוע במערכות החינוך. מקום הפסיכולוג בצוות הבין מקצועי, בעבודה עם הצוותים ועם ההורים.</p> <p>תכניות מניעה והתערבות ברמה מערכתית – פיתוח אקלים פרו-חברתי בגן, פיתוח קשר גננת-ילד, הצגת תכניות לאומיות וארציות המיועדות לגיל הרך, כולל התמודדות עם בעיות התנהגות.</p>	
7	<p style="text-align: right;">התפתחות בגיל הרך:</p> <p>גורמים מולדים: הכרות עם מושגי הטמפרמנט והתמודדות עם קשיי ויסות בגיל הרך. שימוש בשאלונים להערכת היבטים אלו. התייחסות ל"טיב ההתאמה" הורה-ילד.</p> <p>התפתחות מוטורית: השפעת ההתפתחות המוטורית על תפקודו היומיומי של הילד. התייחסות להתפתחות המוטוריקה הגסה, המהווה בסיס למשחק וללמידה והשתתפות חברתית, התפתחות המוטוריקה העדינה, וויסות תחושת-מוטורי. יוצגו המיומנויות הנדרשות בהתאם לרצף הגילאים.</p> <p>התפתחות שפתית: מהי שפה, התפתחות שפתית נורמטיבית ולקויות בשפה. תפקיד הסביבה בטיפוח שפה. קשיים בהבנה, הבעה וקשיי היגוי.</p> <p>תהליכי סוציאליזציה ולמידה חברתית: התפתחות יחסים חברתיים, התפתחות המוסר ותהליכי אמפתיה. היכרות ואפיון של קשיים בהתפתחות חברתית.</p> <p style="text-align: right;">התפתחות המשחק וחשיבותו</p>	2
7	<p style="text-align: right;">סוגיות ואתגרים בהערכה בגיל הרך</p> <p>לקיחת אנמנזה התפתחותית, היכרות עם כלי אבחון והערכה המתאימים לגיל הרך, שימוש בשאלונים ובתצפיות, כתיבת הדו"ח ומתן המשוב</p>	3
7	<p style="text-align: right;">הערכת הבשלות והמוכנות לכיתה א'.</p> <p>מהי בשלות ומוכנות לכיתה א'? גורמים בעד ונגד הישגות שנה נוספת בגן והדגמה סביב מקרים מורכבים. היכרות עם חוזרי מנכ"ל סביב הישגות שנה נוספת בגן והדלגה.</p>	4
7	<p style="text-align: right;">עבודה עם הורים סוגיות מרכזיות בהדרכת הורים בגיל הרך סוגיות הקשורות בהורות - הורות בעידן המודרני, תהליכי העברה בין-דורית, הורות לילד בעל צרכים מיוחדים מעברים, עצמאות וגדילה עקרונות לבניית תכניות חיזוקים תהליכים בתוך המשפחה – דפוסי תקשורת, יחסי אחים, סוגי משפחות ועוד.</p>	5

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 מינהל פדגוגי
 אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף פסיכולוגיה

6	נושאים ספציפיים הרלוונטיים לעבודה בגיל הרך:	6
	חינוך לניקיון וקשיים בתהליך הגמילה פחדים של ילדים התפתחות המיניות	
40		סה"כ שעות אקדמיות

רשימת קריאה מומלצת:

- בקר, ע' (2009). עם מי שיחקת בגן היום? עולמם החברתי של ילדים בגיל הרך. מכון מופ"ת.
- גרינשפן, ס' וויידר, ש' (2000). ילדים עם צרכים מיוחדים: מדריך לעידוד צמיחה אינטלקטואלית ורגשית. הוצאת קוראים.
- ויניקוט, ד"ו (1995). משחק ומציאות. תל-אביב: הוצאת עם-עובד.
- חגי, ע' (2005). ילד שלי מיוחד. על ילדים עם קשיים תחושתיים, מוטוריים, שפתיים, תקשורתיים והתנהגותיים. בן שמן: הוצאת מודן.
- כהן, א' (עורכת). (2007). חוויית ההורות: יחסים, התמודדויות והתפתחות. קריית ביאליק: הוצאת "אח".
- כצנלסון, ע' (2005). דיאלוג עם ילדים. אור יהודה: הוצאת דביר.
- עמית, ח' (2006). הורים כמנהיגים- להיות הורה משפיע. בן שמו: הוצאת מודן.
- פלוטניק, ר' (2008). לגדול אחרת- עולמם הרגשי והחברתי של ילדים בעלי לקויות למידה, קשב וריכוז. חולון: הוצאת יסוד.
- קרנוביץ, ק"ס (2007). הילד הלא מתואם חושית. הוצאת אמציה.
- שטרן, ד' (2000). הולדתה של אם. תל-אביב: הוצאת מודן.
- רזנטל, מ', גת, ל' וצור, ח' (2008). לא נולדים אלימים: החיים הרגשיים והחברתיים של ילדים קטנים. תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד.
- Bronfenbrenner, U., & Evans, G. W. (2000). Developmental Science in the 21st Century: Emerging questions, theoretical models, research development and empirical findings. *Social Development*, 9, 115- 125.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

- Caplan, G. (1964). *Principles of preventative psychiatry*. New York: Basic Books.
- Fraiberg, S., Adelson, E., & Shapiro, V. (1975). Ghosts in the nursery: A psychoanalytic approach to the problems of impaired infant-mother relationships. *Journal of the American Academy of Child Psychiatry*, 14, 387-421. (קיים תרגום לעברית. – באתר הגיל הרך).
- Mahler, M.S. (1972). Rapprochement Subphase of the Separation- Individuation Process. *Psychoanalytic Quarterly*, 41, 487-506
- Pianta R., Mashburn A. J., Downer, J. T., Hamre, B. K. & Justice, L. (2008). Effects of web-mediated professional development resources on teacher- child interaction in pre- kindergarten classrooms. *Early Research Quarterly*, 23, 431-351.
- Stern, D.N. (1995). *The motherhood constellation. A unified view of parent-infant psychology*. New York: Basic Books

חומרים שניתן למצוא באינטרנט:

- "שירות פסיכולוגי חינוכי בגני הילדים – תפיסה תיאורטית וקווים מנחים לעבודה" (ינואר 2013).
- קוד האתיקה המקצועית של הפסיכולוגים בישראל (באתר פסיכולוגיה עברית)
- ארהרד, ר' (2008) *היוועצות מעצימה: תיאוריה ומעשה*. הוצאת רמות, אוניברסיטת תל אביב. פרק 11 מספר זה: היוועצות מעצימה – מאפייני המייעץ.

<http://www.hebpsy.net/books/6holiUVN97pkMECudSy3.pdf>

- ארז ת. (2011) *קשרי גומלין ושותפות: יחסי הורים ומערכות חינוך בגיל הרך* <http://www.hebpsy.net/articles.asp?t=0&id=2667>
- חגי, ע., חגי, י. (2013). שימוש בעקרונות פסיכולוגיית העצמי בטיפול בבעיות התנהגות במסגרת עבודתו של הפסיכולוג החינוכי בבית הספר (גרסה אלקטרונית באתר פסיכולוגיה עברית).
- קליין, פי ויבלון, יי (עורכים) (2008). *ממחקר לעשייה בחינוך בגיל הרך*. (באתר של האקדמיה הלאומית למדעים).
- היחידה לניתוח התנהגות, מתי"א יחדיו <https://sites.google.com/site/inbarmy>

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

שם הקורס: התערבות במצבי חירום – קורס בסיסי

המרצים: ד"ר שולמית ניב וד"ר יהודה שחם – בעלי מרכז "אנשים", הינם פסיכולוגים, מטפלים משפחתיים ומדריכים מוסמכים בטיפול זוגי ומשפחתי.

תיאור הקורס:

הפסיכולוג החינוכי עסוק בחלק ניכר מזמנו בהתערבויות מערכתיות בזמן משבר. הן יכולות להיות בעקבות משברים נקודתיים, או במצבי חירום ארציים על רקע איומים ביטחוניים.

ההכשרה בתחום כוללת התייחסות לתשתית החוסן של המערכת החינוכית, למידה של התערבות מערכתית בזמן משבר והכשרה בסיסית בנושא הטיפול בנפגעי טראומה.

מטרות הקורס:

להקנות לפסיכולוגים החינוכיים ידע בסיסי בנושא התפיסה וההשפעות הפסיכולוגיות, הפסיכו-פיזיולוגיות, ההתנהגותיות והחברתיות של אירועי לחץ ומשבר. הקורס יעסוק במצבי לחץ יום יומיים כמו גם במשברים אקוטיים, מצבי אי וודאות בתהליכי עיבוד והתמודדות עם אובדן ואבל.

יושם דגש מיוחד על:

1. ההשפעות השונות של משברים ומצבי לחץ על הילדים מהגיל הרך ועד תום ההתבגרות.
2. ידע באשר לצרכי הילדים והמתבגרים הנתונים במצבי לחץ ומשבר בעקבות מצב חירום.
3. גיבוש תכניות התערבות וארגז כלים יצירתיים לסיוע פסיכו-חינוכי באירועי לחץ ומשבר במערכת החינוך, ברמת הפרט, המשפחה, הכיתה והמערכת.

אופן הלמידה:

הקורס יועבר בדרך של הרצאות, התנסויות בסדנאות, עבודה בקלפים טיפוליים, ניתוחי אירוע, משחקי תפקיד, וסימולציות. ילמדו ויתורגלו כלי התערבות מגוונים. יעשה שימוש בקטעי סרטים וקליפים. תינתן במה לדיון במקרים אקטואליים שהמשתתפים יביאו מן השדה ו/או מן הכרוניקה היום יומית בארץ ובעולם.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מתמחים שעוד לא למדו קורס בסיסי בטיפול במצבי חירום.

מדינת ישראל
משרד החינוך
 מינהל פדגוגי
 אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף פסיכולוגיה

דרישות הקורס:

1. נוכחות מלאה עם מצלמות פתוחות
2. השתתפות פעילה
3. כתיבת תרגיל מסכם. (עבודת הסיכום הנדרשת- הצגת התערבות מערכתית בזמן חירום, תוך הסתמכות על המשגות תיאורטיות שנלמדו במהלך הקורס).

היקף הקורס: 40 שעות אקדמיות

מועדים: 7 מפגשים מרוכזים, ימי שלישי וחמישי, בין השעות: 09:00-14:30

בתאריכים: 03.08.21, 29.7.21, 27.07.21, 08.07.21, 06.07.21, 01.07.21, 29.06.21
 תאריך רזרבה: 04.08.2021 (יום רביעי).

שכר לימוד: 565₪.

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
1	היכרות עם המנחה, היכרות עם הלומדים, חוזה בין המנחה ללומדים.	הכרות מושגי יסוד	1
4	עבודה חווייתית על אירועי חיים של הלומדים וזיהוי מוקדי הכוח להתמודדות (גשר מאחד ודומיו)		
3	הגדרה של מצבי חירום והבנה של השפעתם על המערכת החינוכית (שבירת רצפים)	הבחנה בין טראומה וחירום	2
3	בניית חוסן אישי	בניית חוסן	
2	בניית כתתי ומערכת	בניית חוסן	3
2	התארגנות מוקדמת למצבי חירום במערכת החינוך	צל"ח	
2	הצגות מקרה של משתתפי הקורס	ניתוח מקרים	

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 מינהל פדגוגי
 אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף פסיכולוגיה

2	התארגנות מוקדמת למצבי חירום במערכת החינוך (המשך)	צל"ח	4
3	התארגנות באירועים רחבי היקף, כולל הצורך בניוד עובדים. עבודה בחדרי מצב	התארגנות בזמן חרום	
3	עבודה עם חדר מורים, גיבוי למנהל, עבודה בכתות, הודעות להורים ותמיכה לפסיכולוג המתערב	תהליכי עבודה מסודרים בטראומה	5
3	חובת הדיווח, סודיות, אישור הורים לטיפול ועוד	אתיקה בחירום	
3	CBT, גישות טיפול גוף- נפש (ביו פידבק, דמיון מודרך, EMDR ועוד), גישות באמצעות הבעה ויצירה (ביבליותרפיה, אומנות ועוד)	טיפול/ התערבות בטראומה בגישות שונות	6
1	חובת הדיווח, סודיות, אישור הורים לטיפול ועוד	אתיקה בחירום	
2	הצגות מקרה של משתתפי הקורס	ניתוח מקרים	
2	התייחסות בטיפול להורים, משפחה והצוות החינוכי	החשיבה האקולוגית	7
2	התנסות בהתערבות מערכתית עקב ארוע חרום	סימולציה מסכמת	
2	המשפיע על קהילת בית הספר	סיכום הקורס	
40			סה"כ שעות אקדמיות

רשימת קריאה:

קריאת חובה:

- אילון, ע' ושחם, י' (2000) מי יתמוך בתומכים? – Helping the Helpers - הקניית הגישה הסלוטוגנית לפסיכולוגים עמיתים המתמודדים בטראומות של מלחמה. בתוך קלינגמן, א' רביב.
- הרמן- לואיס, ג' (1994) טראומה והחלמה. תל-אביב: עם עובד.
- ניב, ש' להד, מ', פרחי, מ' (2000). התערבות מניעתית בעקבות אירועי אסון עוקבים בתוך קלינגמן, א' רביב, ע' ושטיין, ב' (עורכים) ילדים במצבי חירום ולחץ. ירושלים: משרד החינוך.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

- עומר, ח' ואלון, נ' (1994). עקרון הרציפות גישה מורחבת לאסון וטראומה. פסיכולוגיה, (ד) 20-(28).
- שחם, י' להד, מ' סלע, מ' ושחם, מ' (2000) היערכות קהילתית לקראת אירועי חירום מתמשכים ופינוי אוכלוסיה. בתוך קלינגמן, א' רביב, ע' ושטיין, ב' (עורכים), ילדים במצבי חירום ולחץ. ירושלים; משרד החינוך.
שפינ"ט. אתר שפינ"ט - <http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/shefi>
- Lahad, M., Shacham, M. & Ayalon, O. (Eds). (2013) *The "BASIC PH" Model of Coping and Resiliency; Theory, Research and Cross-Cultural Application*. London: Jessica Kingsley Publishers
- Shacham, Y. & Niv, S. (2003). Assisting the school system cope with a terror attack In: Whitla, M. (Eds) *Crisis Management and The School Community* ., (pp 109-122) Mellbourne, Victoria: Acer Press.

קריאת רשות:

- אילון, ע' (1993) המוות בספרות והספרות כתרפיה. בתוך ר' מלקינסון, ש' רובין, וא' ויצטום (עורכים), אובדן ושכול בחברה הישראלית (עמ' 155-175). ירושלים: משרד הבטחון.
- אילון, ע' ולהד, מ' (1991) חיים על הגבול. חיפה: נורד.
- ע' ושטיין, ב' (עורכים) ילדים במצבי חירום ולחץ. ירושלים: משרד החינוך.
- ארהרד, ר' ואל-דור, י' חוסן נפשי י-ם : מש' החינוך, שפ"י.
- גורדון, ס' (1993) כשהחיים מכאיבים. רמת גן: סירקיס מוציאם לאור.
- וייט, מ' ואפסון, ד' (1999). אמצעים סיפוריים למטרות טיפוליות. ירושלים: צ'ריקובר.
- ויסמן, מ' שורצולד, י' (1992). תגובות לחץ נפשי אצל תלמידים בעקבות מלחמת המפרץ. שיחות, כרך ו' (256-263.3).
- לב-שדה, ד' (2003). חוסן קהילתי- האתגר החברתי בבניית החוסן הלאומי מתוך www.herzeliyaconference.org
- נוי, ש' (1980) מודלים להבנת התגובה לטראומה כסיוע לגיבוש עקרונות הטיפול בטראומה ובפוסט-טראומה. בתוך רביב, ע' קלינגמן, א' הורביץ, מ' (עורכים). ילדים במצבי לחץ ומשבר. (עמ' 57-142) תל אביב: אוצר המורה.
- עומר, ח' (1991). פיגועים המוניים: תפקיד צוות החירום. שיחות, ה(3), 157-17
- קלינגמן, א' (1998) מוות ושכול במשפחה. סקירת ספרות מקצועית. ירושלים: מכון הנרייטה סולד.
- קלינגמן, א' (1990). התערבות פסיכולוגית חינוכית בעת אסון. השירות הפסיכולוגי ייעוצי, משרד החינוך והתרבות.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

- קלינגמן, א. (2000). התערבות מערכתית מונעת בעת אסון וטראומה. בתוך: א' קלינגמן, ע' רביב וב' שטיין (עורכים), ילדים במצבי חירום ולחץ. (עמודים 143-178). ירושלים: השירות הפסיכולוגי- הייעוצי.
- רביב, ע' וכצנלסון, ר' (2002). מסירת מידע לילדים על אודות מות אדם קרוב. בתוך משבר ושינוי בחיי הילד ומשפחתו, מהד' 2 (עמ' 306-308). נתניה: עמיחי.
רחמים, ל' (2010). טיפול באבל טראומטי במתבגרים. שיחות, כד (3), 256-264
- Figley, C.R. (1995). *Compassion Fatigue*. New York, Brunner/Mazel.
- Shacham, M. Lahad, M. Shacham, Y. (2009) The impact of the 2006 Lebanon War on both Traumatic Experience and Resiliency of Jews and Arabs in North Israel- a longitudinal study, in: Azaiza, F. et al. (Eds) Welfare, Health and Education Services In Emergency Times, Pardes Publication (In Hebrew) [National Association of School Psychologists \(NASP\)](http://www.nasponline.org)
<https://www.nasponline.org>

שם הקורס: להרגיש, להעמיק, להתרגש - עבודה טיפולית עם הורים בגישה חווייתית מבוססת רגש (ד"ר דיאנה פושה - AEDP)

המרצות:

ליאת גרוס- פסיכולוגית חינוכית מומחית - מתמחה בגישות ממוקדות חוויה ורגש. בעלת קליניקה פרטית לעבודה עם הורים, נוער ומבוגרים.

מיכל הלפרין- פסיכולוגית חינוכית מומחית-מדריכה - עובדת בשפ"ח פרדס חנה-כרכור ובשפ"ח כפר יונה ובקליניקה פרטית בפרדסיה עם הורים, נוער ומבוגרים.

תיאור הקורס ומטרותיו: הקורס עוסק ביישום של עקרונות וכלים מעולם הפסיכותרפיה החווייתית-ממוקדת רגש בעבודה טיפולית ממושכת עם הורים. הגישה בה נתמקד היא AEDP - טיפול דינמי חווייתי מואץ שפיתחה דר' דיאנה פושה. הגישה שואבת מתאוריית ההתקשרות, תפיסה פסיכודינמית, מחקרים נירופסיכולוגיים וגישות התייחסותיות וחוויותיות, ושמה דגש על קשר עמוק עם ההורה ועל חוויה מתקנת כאן ועכשיו בחדר הטיפול. יישום עקרונות הגישה בעבודה עם הורים מסייע להורה לחוות חוויה עמוקה של שינוי פנימי מואץ שישיע על התנהלותו כהורה וכתוצאה מכך, על עולמו הרגשי של הילד. הקורס יספק דרכי עבודה ייחודיות הלקוחות מעולם ה AEDP ויבחן מדוע, מתי, וכיצד נכון להשתמש בהן בעבודה טיפולית עם הורים. הקורס כולל תיאוריה לצד חלקים חווייתיים רבים ומספק הבנה עמוקה במקביל לכלים מעשיים.

אופן הלמידה: הקורס משלב תיאוריה וחוויה וכולל מצגת, סרטונים, הדגמות חיות, תרגול וסימולציות. הקורס מותאם במיוחד לפסיכולוגים החינוכיים הנדרשים לעיתים לעבודה ממושכת ומעמיקה עם הורים בשפ"ח או בקליניקה.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מתמחים ומעלה, עם ניסיון של שנתיים לפחות בעבודה עם הורים.

דרישות הקורס: נוכחות מלאה חיונית בשל מבנה הקורס. עבודת הסיכום תכלול תיאור מקרה מהשטח במהלכו השתמש המטפל בעקרונות וכלים מעולם ה-AEDP.

היקף הקורס: 42 שעות אקדמיות

מועדים: 6 מפגשים מרוכזים, ימי ראשון ושני לסירוגין, בין השעות: 09:00-15:00

תאריכים: 01.08.21, 26.07.21, 25.07.21, 12.07.21, 04.07.21, 27.06.21

זררבה: 08.08.21

שכר לימוד: 765 ₪

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 מינהל פדגוגי
 אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף פסיכולוגיה

מבנה הקורס:

יחידות לימוד	הנושא הנלמד והתוכן	מס' מפגש
7	- הצגת הקורס ומטרותיו, תיאום ציפיות - מודל להערכת תחומי חסר הוריים תוך מיפוי המקומות בהם נדרשת עבודת טיפול רגשית מעמיקה בהורות. (אסתר כהן) -חשיבות הוויסות הרגשי של ההורה והגדרת מטרות טיפוליות מתוך הסתכלות זו.	1
7	AEDP -היכרות ראשונית עם AEDP תיאוריה שמהווה גם גישה טיפולית. האופן בו היא מגדירה פתולוגיה וריפוי. - הצגת הבסיס התיאורטי עליו מושתתת הגישה- תיאוריית ההתקשרות, רגש, חוויה וטרנספורמציה. - רגשות והתפקיד המשמעותי שהם מגלמים בתהליך הריפוי	2
7	-הצגת העקרונות המרכזיים של AEDP בדגש על עבודה חווייתית-רגשית והמטפל כדמות התקשרות. המושגים העיקריים- Dropping down Undoing aloness; transformance	3
7	-המשך היכרות עם גישת ה AEDP -מפגש עם מושג ה meta processing -כלים מעשיים לעבודה בגישה זו תוך התייחסות למקרים ודוגמאות מהשטח	4
7	מה הרציונאל לעבודה עם הורים בגישת AEDP	5
7	-כיצד נשלב את עקרונות הגישה בעבודה עם הורים. תרגול בזוגות, סימולציות בקבוצה	6
42		סה"כ שעות אקדמיות

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

רשימת קריאה:

קריאת חובה:

- כהן, א. (2017). "טיפול בהורות": רציונל תיאורטי ומחקרי למעורבות הורים בטיפול בבעיות ילדים. בתוך א' כהן (עורכת), טיפול בהורות, קריית ביאליק: אח, עמ' 12-46.
- כהן, א. (2017). "טיפול בהורות": טיפול אינטגרטיבי בהורות – תיאוריה, מחקר ועקרונות טיפוליים. בתוך א' כהן (עורכת), טיפול בהורות, קריית ביאליק: אח, עמ' 47-116.
- נטע עופר זיו וניב גרוס (2017). טיפול בהורות באמצעות התערבויות חווייתיות ממוקדות רגש. בתוך א' כהן (עורכת), טיפול בהורות, קריית ביאליק: אח, עמ' 173-222.
- Fonagy, P., Gergely, G., Jurist, E., Target. M. (2002). Affect regulation, mentalization and the development of the self. Other Press/
- Fosha, D. (2000). The transforming power of affect :A model for accelerated change. New York: Basic Books.
- Fosha, D. (2000). Meta-Therapeutic processes and the affect of transformation: Affirmation and the healing affects. Journal of psychotherapy integration 10(1),71-97/
- **Fosha, D. (2007). Good Spiraling:" The Phenomenology of Healing and the Engendering of Secure Attachment in AEDP . Connections and Reflections, the GAINS Quarterly, Summer 2007.**
- Fosha, D. (2008). Transformance, recognition of self by self, and effective action. In K.J. Schneider (Ed), Existential-interactive psychotherapy: Guideposts to the core of practice, pp 290-320. New York: Routledge, 2008.
- Fraiberg, S. , Adelson, E. , Shapiro, V. (1975). Ghosts in the nursery. A psychoanalytic approach to the problems of impaired infant- mother relationships. Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry, 14(3), 387-421

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

קריאת רשות:

- אסתר כהן. (1981). אבחון קשיים בהורות ותכנון התערבויות מתאימות. אושיות, 4, 86-92.
- כהן, א. ועופר-זיו, נ. (2007). יחסי הורים – ילדים כהזדמנות הדדית למפגש התפתחותי משמעותי עם ה"אחר". בתוך א' כהן (עורכת), חוויית ההורות, קריית ביאליק: אח, עמ' 432-469.
- ג. מנזנו, נ. זילקה, ופ. פלציו אספסה. פרק 1 ופרק 4 מתוך: תסריטים נרקסיסטיים של ההורות- הקליניקה של ההתייעצות ההורית. הוצאת תולעת ספרים. 1999/2005.
- ויניקוט: שגאה בהעברה הנגדית מתוך עצמי אמיתי עצמי כוזב, 1947 עמודים 62-75
- כשחוציות צומחות מבעד לסדקי הבטון. כינרת שפירא. פסיכולוגיה עברית. פברואר 2017
  - Therese Benedek, M.D. Parenthood As A Developmental Phase- A Contribution to the Libido Theory.
  - Bertrand Cramer. Mother/infant psychotherapy .Chapter 3. Infant-Parent psychotherapy: Selma Fraiberg's contribution to understanding the past in the present. Juliet Hopkins.
  - Bertrand Cramer. Mother/infant psychotherapy .Chapter 7 .Helping children through treatment of parenting: the model of mother/infant psychotherapy.
  - Fosha, D. (2006). Quantum transformation in trauma and treatment: Traversing the crisis of healing change. Journal of Clinical Psychology/In Session, 62(5), 569-583.
  - Fosha, D. (2009) Healing Attachment Trauma with Attachment (and then some!) In M. Kerman (Ed.) Clinical Pearls of Wisdom: 21 Leading Therapists Offer their Key Insights New York: Norton
  - Fosha, D. (2002). The activation of affective change processes in AEDP. In J. J. Magnavita (Ed.). Comprehensive Handbook of Psychotherapy. Vol. 1: Psychodynamic and Object Relations Psychotherapies New York: John Wiley & Sons

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

שם הקורס: טיפול משפחתי בשירות הפסיכולוג החינוכי

המרצה: הילה ריטר-ויידנפלד, פסיכולוגית חינוכית מומחית ומדריכה ומטפלת משפחתית וזוגית מוסמכת. מטפלת ומדריכה במרכז מפנה בחיפה ובקליניקה פרטית. מרצה בקורס טיפול משפחתי בחוג לפסיכולוגיה באוניברסיטת חיפה. בעלת ניסיון רב בטיפול והדרכה בתחום הטיפול בילדים, במשפחות ובזוגות.

תיאור הקורס: מבוא לטיפול משפחתי מערכתי ויישומו בעבודת הפסיכולוג החינוכי.

מטרות הקורס:

עבודת הפסיכולוג החינוכי הנה מערכתית ורב-ממדית: היכולת להתבונן במקרה באמצעות מספר ערוצים בו זמנית והיכולת להשתמש בהקשר בכדי לחולל שינוי במערכת ובפרטים שבה, מייצגים תפיסה זו, שהנה תואמת מאוד את גישת הטיפול המשפחתי. מטרות הקורס הן להקנות לסטודנטים ידע והכרות בסיסית עם התאוריות והמודלים בטיפול המשפחתי המערכתי, וטכניקות התערבות טיפוליות בתחום, וכיצד אלו ניתנים ליישום בעבודת הפסיכולוג החינוכי בגן, בבית הספר, בטיפול ובעבודתו המערכתית בארגונים השונים.

אופן הלמידה:

הקורס יועבר בדרך של הרצאות, שיח ודיון, לצד התנסויות חווייתיות, על מנת לאפשר את החיבור בין התאוריה לפרקטיקה. כל תאוריה וגישה יבחנו בהקשר העבודה המערכתית והטיפולית הייחודית לפסיכולוג החינוכי, בעזרת הצגות מקרה, דוגמאות וכן חוויות אישיות ומקצועיות של הסטודנטים.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מתמחים ומומחים

דרישות הקורס: נוכחות מלאה, השתתפות פעילה, קריאת מאמרים, תרגיל מסכם.

עבודת הסיכום הנדרשת כוללת: הסטודנט יבחר אירוע/מקרה מעבודתו המערכתית (טיפול/אבחון/יעוץ וכיו"ב) וינתח את עבודתו בעזרת אחת מהתאוריות הנלמדות בקורס.

היקף הקורס: 40 שעות אקדמיות

מועדים: 8 מפגשים מרוכזים, ימי רביעי וחמישי (מפגש אחד ביום שני),

בין השעות: 09:00-13:45

תאריכים: 28.07.21, 29.07.21, 04.08.21, 05.08.21, 11.08.21, 12.08.21, 16.08.21, 18.08.21

חזרבה: 25.08.21

שכר לימוד: 765 ₪

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 מינהל פדגוגי
 אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף פסיכולוגיה

מבנה הקורס ורשימת קריאה:

יחידות לימוד *	הנושא הנלמד והתוכן	מס' מפגש
5	<p>התפתחות הגישה המערכתית באבחון וטיפול במשפחות</p> <p>בשיעור זה נעסוק בהתפתחות הטיפול המשפחתי והמערכתי, החל מתורת המערכות והקיברנטיקה ועד ימינו. נעסוק בהגדרת ובהבנת התפתחות המשפחה, על צורותיה השונות, הקשרים הפסיכולוגיים המעצבים את המשפחות והשלבים ההתפתחותיים של מעגל חיי המשפחה. כמו כן, נלמד ונתנסה במודלים וטכניקות לאבחון וטיפול במשפחות, כגון השימוש בג'ינוגרם.</p> <p>רשימת קריאה:</p> <p>Bateson, G., (1972) Towards a Theory of Schizophrenia. In: Steps to an Ecology of Mind: collected essays in anthropology, psychiatry, evolution and epistemology. pp. 201-227 London: Jason Aronson Inc.</p> <p>Carter, B. and McGoldrick, M. (1988). Overview: The changing family life cycle: A Framework for family therapy, In: Carter, B. and McGoldrick, M. (Eds.). The changing family life cycle (chapter 1, pp. 3-28). New York: Gardner Press.</p> <p>McGoldrick, M. and Gerson R. (1988). Genograms and the Family Life Cycle, In: Carter, B. and McGoldrick, M. (Eds.). The changing family life cycle. New York: Gardner Press. Chapter 8, pp. 164-186.</p>	1
6	<p>התאוריה המבנית</p> <p>בשיעור זה נלמד על הגישה המבנית בטיפול משפחתי שפיתח סלבדור מינושין. נערוך הכרות עם המושגים העיקריים בגישה, כגון: מבנה המשפחה, היררכיה, גבולות, קואליציות ועוד. כמו כן, נסקור את הטכניקות הטיפוליות בתאוריה המבנית, כגון Joining, Enactment ו-Unbalancing.</p>	2

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

	רשימת קריאה:	
	<p>Lappin, J. (1988). Family Therapy: A Structural Approach, In: Dorfman, R. (Ed.) Paradigms of Clinical Social Work (chapter 10, pp. 220-251). New York: Briner/Mazel</p> <p>Minuchin, S. and Fishman, H. C. (1981). Joining. In: Family Therapy Techniques (chapter 3, pp. 28-49). Cambridge, MA: Harvard University Press.</p>	
5	הגישה האסטרטגית	3
	<p>בשיעור זה נעסוק בגישה האסטרטגית: נלמד על הגישות המערכתיות בהן המטפל לוקח אחריות על פיתוח אסטרטגיה לפיתרון הבעיה המוצגת של המטופל. גישות אלו כוללות את הטיפול קצר הטווח של MRI והגישה האסטרטגית שיסדו חברי הקבוצה של בייטסון (וואצלאביק, מדנס, היילי ועוד) בסוף שנות ה-50 וה-60. כמו כן, נלמד את המושגים העיקריים והטכניקות הטיפוליות בגישות אלו, כגון: התערבויות פרדוקסליות, Ordeals, Reframing.</p> <p style="text-align: right;">רשימת קריאה:</p> <p>Watzlawick, P., Weakland, J., and Fisch, R., (1974). More of the Same, In: Change: Principles of Problem Formation and Problem Resolution Chapter 3, pp.31-39). New York: Norton.</p> <p>Madanes, C. (1984). Choosing the Right Strategy. In: Behind the One-Way Mirror (Chapter 5, pp. 149-187). San Francisco: Jossy Bass Pub.</p>	
5	צוות מילן וממשיכיו	4
	<p>נלמד על צוות מילן שכלל את Selvini-Palazoli, Boscolo, Cecchin, Prata (1974). נסקור את המודל המוקדם של מילאן שהראה את ההשפעה החזקה של טכניקות אסטרטגיות על חשיבתם, ונלמד כיצד הצוות התפצל בסופו של דבר לשתי גישות, כאשר אחת מהן התחייבה לגישה האסטרטגית המקורית, והאחרת התחייבה לגישה חברתית-קונסטרוקטיביסטית שיתופית. נכיר את המושגים העיקריים בגישה, כגון: השערת השערות, ניטרליות ומעגליות.</p> <p style="text-align: right;">רשימת קריאה:</p>	

	<p>Cecchin, G. (1987). Hypothesising, Circularity and Neutrality Revisited: An invitation to Curiosity. <i>Family Process</i>, 26: 405-413.</p> <p>Selvini Palazzoli, M., Boscolo, G., Cecchin, G. and Prata, G. (1980). Hypothesizing-Circularity-Neutrality: Three Guidelines for the Conductor of the Session. <i>Family Process</i>, 19: 3-12.</p>	
5	<p>הגישות הפוסטמודרניסטיות - טיפול נרטיבי וטיפול קצר מועד ממוקד פתרון</p> <p>בשיעור זה נלמד על הגישות הפוסטמודרניסטיות בטיפול משפחתי:</p> <ul style="list-style-type: none"> - הטיפול הנרטיבי בעבודתם של מייקל ווייט ודיוויד אפסטון. נכיר את המושגים העיקריים בגישה זו, כגון החצנת הבעיה, דה-קונסטרוקציה ובנייה מחדש של סיפורים. - טיפול קצר מועד ממוקד פתרון, שהתפתח בשנות ה-80 במילווקי על ידי Steve de Shazer, Insoo Kim Berg וקולגות נוספות. נסקור את ההקשר של גישה זו לגישות אסטרטגיות, ואת המעבר להתמקדות בפתרונות מאשר בבעיות. כמו כן, נלמד על טכניקות טיפוליות בגישה זו, כגון: exception-, miracle questions, scaling questions ו-finding questions. <p>רשימת קריאה:</p> <p>טיפול נרטיבי:</p> <p>White, M. (1988). The Externalization of the Problem and the Re-Authoring of Lives and Relationships. <i>Dulwich Centre Newsletter</i>, pp. 3-21.</p> <p>טיפול קצר מועד ממוקד פתרון:</p> <p>de Shazer, S., Berg, I.K., Lipchik, E., Nunnally, E., Molnar, A., Gingerich, W. and Weiner-Davis, M. (1986). Brief Therapy: Focused Solution Development. <i>Family Process</i>, 25: 207-221.</p>	5
5	<p>טיפול בין-דורי והתקשרות</p> <p>בשיעור זה נלמד על גישות טיפול בין-דוריות בהן התפיסה הטיפולית הרווחת הנה כי בעיות משפחתיות הן תופעות רב-דוריות. נערוך הכרות עם המודלים העיקריים, כגון הגישה הטיפולית של Murray Bowen (1978) והגישה של Contextual Family Therapy שייסד Ivan Boszormenyi-Nagy (1987).</p>	6

	רשימת קריאה: Nelson, T. S. (2003). Transgenerational Family Therapies, In: Wetchler, J. L. and Hecker, L. L. (2015 second edition) An Introduction to Marriage and Family Therapy (chapter 9, pp.255-293).New York and East Sussex: Routledge.	
5	טיפול בין-דורי והתקשרות ככל שתאוריית ההתקשרות התפתחה, ישנם יותר ויותר קשרים ושיתופי פעולה שמתעוררים בין מטפלים משפחתיים ומטפלים בגישה של תאוריות התקשרות. בשיעור זה נמשיך ללמוד על הטיפול הבינדורי ועל החיבור בינו לבין תאוריית ההתקשרות, כגון גישתו הטיפולית של John Byng-Hall (1995). רשימת קריאה: Byng-Hall, J. (2008). The Crucial Role of Attachment in Family Therapy. <i>Journal of Family Therapy</i> , 30: 129-146.	7
4	סיום טיפול משפחתי וסיכום קורס בשיעור נלמד על גישות לסיום טיפול משפחתי ונסכם את הקורס. רשימת קריאה: Fredman, G. and Dalal, C. (1998). Ending Discourses: Implications for Relationships and Action in Therapy. In: Human Systems: <i>The Journal of Systemic Consultation and Management</i> , 9(1): 1-13.	8
40		סה"כ שעות אקדמיות

שם הקורס: יסודות הפסיכותרפיה הפסיכואנליטית – תיאוריה, טכניקה ופרקטיקה של המעשה הטיפולי

המרצה: זהר חייקין, ראש המסלול ל"פסיכותרפיה פסיכואנליטית" של "המדרשה ללימודים מתקדמים בפסיכולוגיה חינוכית". פסיכולוגית חינוכית מומחית-מדריכה. בוגרת התוכנית להשלמה בפסיכולוגיה קלינית. בוגרת ביה"ס לפסיכותרפיה פסיכואנליטית של אונ' בר-אילן והתוכנית ל"פסיכותרפיה למתקדמים" של מרכז ויניקוט. בעלת קליניקה פרטית למתבגרים ולמבוגרים בתל-מונד.

תיאור הקורס ומטרותיו: הקורס מיועד להקנות למטפלים בסיס תיאורטי וקליני אשר יתרום להבנה טובה יותר של מרכיבי היסוד במפגש הטיפולי. הקורס יכול סקירה כללית של מושגי היסוד ועקרונות הטיפול בפסיכותרפיה הפסיכודינמית ויוצגו התאוריות המרכזיות בתחום, על ההבדלים ביניהן בתפיסת טבע והתפתחות האדם, כמשליכה על הטכניקה והתהליך הטיפולי. ההתבוננות במושגים הללו תהיה מתוך זיקה אל הקליניקה ואל חדר הטיפולים, תוך דגש על עבודה טיפולית עם ילדים ונוער ותעשה חשיבה על שאלות וסוגיות בהתמודדות המטפל.

אופן הלמידה: תכני הקורס יועברו באמצעות הוראה פרונטלית, על בסיס הביבליוגרפיה שהמשתתפים יתבקשו לקרוא ועל בסיס תיאורי מקרים שיובאו ע"י המשתתפים והמרצה. הלמידה תשולב בהתנסות חווייתית של המשתתפים באמצעות קטעי שירה ופרוזה.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים בעלי וותק מסוים בעבודה אשר התנסו בטיפול.

דרישות הקורס:

1. נוכחות מלאה
2. קריאת פרקים ומאמרים ע"י המשתתפים לקראת הפגישות.
3. עבודת גמר באורך של עד שישה עמודים, אותה יש להגיש לכל המאוחר ארבעה שבועות מתום הקורס.

היקף הקורס: 40 שעות אקדמיות

מועדים: 7 מפגשים מרוכזים, ימי ראשון, בין השעות: 09:00-14:30

תאריכים: 04.07.21, 11.07.21, 25.07.21, 01.08.21, 08.08.21, 15.08.21, 22.08.21

חזרבה: 29.08.21

מדינת ישראל
משרד החינוך
 מינהל פדגוגי
 אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף פסיכולוגיה

מבנה הקורס:

מס' יחידות	הנושא הנלמד והתוכן	מס' מפגש
5	ילמדו יסודות השיח הטיפולי, דרך המושגים הבסיסיים להבנת השיח כגון: סטינג ותהליך טיפולי, חוזה טיפולי, ברית טיפולית, פירוש, תובנה, קשב מרחף.	1
6	נעמיק בדינמיקה הנוצרת בין המטפל למטופל, דרך הבנה של התהליכים המתרחשים בתוך האינטראקציה הטיפולית, כגון: העברה והעברה נגדית, הזדהות השלכתית, הקשבה אמפטית, קשר טיפולי, התנגדות ותקיעות.	2
6	נדון לעומק במאפייני המפגש הראשון בין המטפל למטופל. החרדה המאפיינת את שני השותפים האנליטיים, התהליכים המתרחשים בסיטואציה ועוד.	3
6	תערך הכרות עם שורשי החשיבה על מהות הטיפול הפסיכודינמי הטמונים בתפישותיו של פרויד על נפש האדם. על סמך עקרונות החשיבה אותן ניסח, נבין את מאפייניה הייחודיים של ההקשבה הפסיכודינמי והטיפול הפסיכודינמי. נעקוב אחר האופן בו פרויד מנסח את התנאים המאפשרים את ההקשבה ללא מודע דרך הדיון במושגים בסיסיים כגון סימפטום, ו- working through. נקרא בכתביו על הטכניקה הפסיכואנליטית, דרכם נבין את כללי היסוד בטיפול אותן טבע כגון כלל "האסוציאציות החופשיות" ו"קשב מרחף".	4
6	תידון ההתפתחות התאורתית של החשיבה הפסיכודינמית מ"תאוריה של דחף" שניסחו פרויד וקליין שהמשיכה את דרכו ופיתחה את "תאוריית יחסי האובייקט" והייתה לחלוצת הטיפול הפסיכותרפי בילדים, אל עבר "תאוריה של יחס" עם נציגי הבולטים כגון, פרנצי, באלונט וניקוט וקוהוט, שראו ביחסים עם הסביבה מקור להתפתחות.	5
6	המשך ההשוואה בתפישות בין התאוריות השונות שתערך על פני מדדים של טבע האדם, המניע העיקרי (המוטיבציה) להתפתחותו, יחסו לאובייקט, מטרת הטיפול ומהי עמדת המטפל וסוכן השינוי העיקרי בטיפול.	6
5	נסיים במאמרים העוסקים בעבודה הקלינית בחדר הטיפול עם הורים וילדים. נערוך חשיפה ראשונית ליסודות החשיבה הדינמית על טיפול במשחק כאמצעי לטיפול בילד ועל התפתחות היכולת לאמפטיה דרך הטיפול במשחק.	7
40		סה"כ שעות אקדמיות

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

רשימת קריאה:

יסודות החשיבה והטיפול הפסיכואנליטיים:

דינמיקה מטפל-מטופל

קריאת חובה:

- קלנר, נ. (2009). החוזה הטיפולי בפסיכותרפיה פסיכואנליטית. בתוך: דבשת הגמל. מודן 2009. (רשות)
- פרויד, ז. (1912). "עצות לרופא על הטיפול הפסיכואנליטי". בתוך: הטיפול הפסיכואנליטי. עם עובד 2002. (חובה)
- לאור, א. המטפל, המטופל וה-setting הטיפולי: בנייה הדדית של ה-setting כגורם טיפולי. פרויד, ז. "הטיפול הנפשי" מתוך: הטיפול הפסיכואנליטי. הוצאת עם עובד 2002

קריאת רשות:

- ברמן, ע. המסע הארוך: דרכו של פרויד אל שיטת הטיפול הפסיכואנליטית, בתוך: דרכיה של שיטת הטיפול הפסיכואנליטית מאז פרויד. עמ' 47-8.
- פרויד, ז. "על הדינמיקה של העברה" מתוך: הטיפול הפסיכואנליטי. הוצאת עם עובד 2002
- ראקר, ה. העברה והעברה נגדית. תולעת ספרים, 2010. (רשות)
- קייסמנט, פ' (1985). ללמוד מן המטופל. פרק 6: דינאמיקות מפתח של הכלה. עמ' 147-129. ת"א. הוצאת דביר.

מפגש ראשון:

קריאת חובה:

- אוגדן, ת. (1989). הפגישה האנליטית הראשונה. בתוך: הקצה הפרימיטיבי של החוויה. עם עובד ת"א. (חובה)

שורשי החשיבה הפסיכודינמית

קריאת חובה:

- פרויד, ז. בויאר, (1893). מחקרים בהיסטוריה. על המנגנון הנפשי של התופעות ההיסטריות. (חובה)
- מיטשל, ס. א. ובלאק, מ.ג. (2006). פרויד ומעבר לו. תולדות החשיבה הפסיכואנליטית המודרנית. תולעת ספרים בע"מ. פרק 6: פסיכולוגיות של זהות ושל עצמי, היינץ קוהוט, 218-243.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

תאוריה של יחס - יחסים עם הסביבה כמקור להתפתחות

קריאת חובה:

- וויניקוט, ד. ו. (1956). "מושקעות אימהית ראשונית". מתוך: עצמי אמיתי, עצמי כוזב. הוצאת ספרים עם עובד. ת"א, 2009.
- וויניקוט, ד. ו. (1956). "עיוות האני במונחים של עצמי אמיתי עצמי כוזב". מתוך: עצמי אמיתי, עצמי כוזב. הוצאת ספרים עם עובד. ת"א, 2009.

קריאת רשות:

- פרנצי, ש. (1933), "בלבול השפות בין המבוגרים לילד: שפת הרוך ושפת התשוקה", בתוך בלבול השפות בין מבוגרים לילד. הוצאת עם עובד 2013.
- באלנט, מ (1968) "אהבה ראשונית", בתוך השבר הבסיסי. עם עובד 2008 ת"א.
- קוהוט, היינץ (1981) "תפקידה של האמפטיה בריפוי הפסיכואנליטי" בתוך: כיצד מרפאת האנליזה? היינץ קוהוט. עם עובד. ת"א 2005. עמ' 250-232.

עבודה קלינית עם הורים וילדים:

קריאת חובה:

- ד"ר אורנשטיין א. (2007). "דפוסים משתנים בהורות: השלכות תיאורטיות וטיפוליות". הרצאה במסגרת כנס: "התמודדויות הורות בימינו טיפול בהורות". ביה"ס לחינוך. האוני' העברית ירושלים.

קריאת רשות:

- אוקלנדר, ו. (1972) תרפיה במשחק. בתוך אשנב לנפש. שיח יצירתי עם ילדים. חיפה, 1992.
- גת-דובנוב, רות (2015). "איך רות האיומה הפכה לרות הרחומה- מחשבות על התפתחות היכולת לאמפתיה דרך טיפול במשחק". בתוך: "כתבים פסיכולוגיים העצמי התרומה הישראלית. עורכות: רות קלע, איריס גבריאלי-רחבי, קרינה גולדברג. הוצאת כרמל, ירושלים.
- פרוני, א. המשחק מפרויד ועד ויניקוט – מבוא לפסיכואנליזה ומשחק. תוך: פרוני, א. (עורכת). המשחק – מבט מהפסיכואנליזה וממקום אחר. ידיעות אחרונות וספרי חמד.
- ויניקוט ד. ו. (1971). "משחק: פעילות יצירתית וחיפוש עצמי" בתוך: משחק ומציאות. עם עובד. ת"א 1995.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

שם הקורס: הגברת יעילות הפסיכולוג החינוכי בבית הספר בסיוע לילד, למורה, להורים ולצוות באמצעות התערבויות מעולם ה-CBT המערכתית בעצימות נמוכה

מרצה: יששכר עשת, פסיכולוג קליני רפואי מומחה, מדריך בטיפול משפחתי וב-CBT. ניסיון של עשרות שנים כפסיכולוג בית ספר, בייעוצים לבתי ספר, בטיפול בילדים והורים ובקורסים שונים בנושא.

תיאור הקורס:

הקורס מציע התערבויות קצרות ויעילות הנותנות בידי הילד המורה וההורים דרכי התמודדות עם מבחר קשיים שכיחים בגישת ה-CBT המערכתית בעצימות נמוכה.

מטרות הקורס:

לתת בידי הפסיכולוג מבחר התערבויות קצרות מועד ויעילות לסיוע בסבל של ילד, הורים ומחנכים.

אופן הלמידה:

הקורס יועבר בדרך של הרצאות, התנסויות בסדנאות והצגת מקרים. המשתתפים יקבלו חוברת ובה פירוט ההתערבויות במגוון תופעות שכיחות בבית הספר.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מתמחים או מומחים

דרישות הקורס:

1. נוכחות מלאה
2. השתתפות פעילה
3. כתיבת תרגיל מסכם. עבודת הסיכום הנדרשת כוללת: הצגת מקרה שבו מוצגות ההתערבויות למתן כלי התמודדות לילד, למחנך ולהורים. עבודה של עד 4 עמודים אותה יש להגיש לכל המאוחר 4 שבועות מתום הקורס.

היקף הקורס: 40 שעות אקדמיות

מועדים: 8 מפגשים מרוכזים, ימים שני, שלישי ורביעי לסירוגין, בין השעות: 09:00-13:45

תאריכים: 13.07.21, 15.07.21, 09.08.21, 10.08.21, 17.08.21, 19.08.21, 23.08.21, 24.08.21

חזרבה – 29.08.21 (יום ראשון).

שכר לימוד: 765 ₪

מדינת ישראל
 משרד החינוך
 מינהל פדגוגי
 אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף פסיכולוגיה

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
5	הגדרת הפסיכולוג כעוסק בסיוע לסבל אנושי ולא עוסק במשמעת.	תפקיד הפסיכולוג	1
5	הכרות עם ההתערבויות המתאימות למסגרת בית הספר.	סוגי התערבויות מתאימים לבית הספר	2
5	הכרות עם ההתערבויות המתאימות למסגרת בית הספר.	סוגי התערבויות לבית הספר	3
5	תרגול במגוון קשיים שכיחים דרך הצגת מקרים של המשתתפים: קשיי התנהגות, קשיים בוויסות רגשות.	תרגול טיפול בקשיי התנהגות וקושי בוויסות רגשות	4
5	תרגול במגוון קשיים שכיחים דרך הצגת מקרים של המשתתפים: קשיים חברתיים שונים	תרגול טיפול בקשיים חברתיים	5
5	העברת ידע והתערבויות בהשתלמויות למורים: ערך עצמי ירוד, דיכאון, בדידות, חרם, חרדה חברתית.	הפסיכולוג כמדריך הצוות החינוכי	6
5	תרגול במגוון קשיים שכיחים דרך הצגת מקרים של המשתתפים: טראומות פחדים וחרדות	תרגול טיפול בטראומות פחדים וחרדות	7
5	תרגול במגוון קשיים שכיחים דרך הצגת מקרים של המשתתפים: ליקויי למידה קשב וריכוז וסיכום	תרגול בסיוע רגשי לילדים עם ליקויי למידה וקשב וריכוז	8
40			סה"כ שעות אקדמיות

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

רשימת קריאה:

- נעמי אפל (2017) לדבר CBT הורים וילדים. הוצאת אח
קלי מקגוניגל (2013) **כוח הרצון**. הוצאת ידיעות ספרים, הכורסא.
קרול ס' דואק, (2008) **כוחה של נחישות**, הוצאת כתר.
דוהינג צ'רלס (2013) **כוחו של הרגל**. כנרת זמורה ביתן.
מילר ו, ר, רולניק ס, (2009) **הגישה המוטיבציונית**. הוצאת אח.
מייארס י, (2015) **פתרון בעיות כשיטת טיפול בילדים**. הוצאת אח.
כהן אסתר (2019) **טיפול בהורות**. הוצאת אח.
כוכבי הילי (2020) **הורים טובים**. כנרת זמורה ביתן
סיגל, וברייטון (2020) **המוח החיובי**. אור עם
עשת יששכר (2015) **הורות בדרכי שלום, הקניית כישורי חיים בדרכי נעם**. צפריר הוצאת
עצמית.
סיגל והארצל (2004). **הורות מן השורש על הבלבוב**. הוצאת אחיאסף.

להרשמה לקורסים באוניברסיטת חיפה – [לחץ כאן](#).

הקורסים המוצעים במכללת לוינסקי לחינוך:

שם הקורס: קצר ודינאמי - הילכו שניהם יחדיו:

טיפול דינאמי ממוקד קצר מועד

המרצה: דר' יעקב יבלון, פסיכולוג בכיר-מדריך, מנהל שפ"ח גן רוה, פסיכולוג ראשי "מכון ארז", חבר הנהלת האגודה הישראלית לפסיכותרפיה ממוקדת ויו"ר ועדת ההסמכה באגודה.

תיאור הקורס ומטרותיו:

הקורס יתמקד בעקרונות המנחים את הטיפול הדינאמי הקצר, תוך הכרת אבני הדרך ההיסטוריים של גישה זו, וכיצד התפתחו מהן העקרונות המנחים אותה כיום. יינתן דגש לגישות המובילות של הטיפול הדינאמי הקצר, תוך סקירת המרכיבים המשותפים והייחודיים של כל גישה, האינטגרציה ביניהם והתאמתם לאוכלוסיית היעד של השפ"ח. בתוך כך, תהיה התייחסות לאוכלוסיות יעד מוגדרות של עבודה עם ילדים, הורים ומתבגרים ועבודה מערכתית. הקורס יאפשר למידה ומעקב אחר הקווים המקשרים בין התיאוריה הבסיסית והגישות השונות לסט הטיפולי ולניהולו, תוך הבהרה כיצד עקרונות התיאוריה הדינאמית מותאמים למתחייב מסט זה. יושם דגש על יישום הגישה בתחום הטיפולי, אך כאמור תתאפשר גם למידה של יישומה במרחב עבודת הפסיכולוג החינוכי. המאפיינים הייחודיים של הטיפול הדינאמי הקצר הינם:

- קיומו של מוקד טיפולי
- תיחום בזמן של משך הטיפול
- עמדה אקטיבית של המטפל
- התאמת אוכלוסיית המטופלים

הבנת יחסי הגומלין בין משתנים אלה וכיצד הרחבתם או צמצומם משפיע על הטיפול הדינאמי הקצר הינה חיונית. היכולת לתכנן ולהשתמש באופן דיפרנציאלי ומושכל במשתנים אלה, תוך הבנת השלכות הנובעות מאופן השימוש, הם המפתח לשימוש יעיל וגמיש בגישות השונות, ולהתאמת הסט הטיפולי וההדגשים הטכניים המתחייבים מכך. הכרה ושליטה במשתנים אלה יאפשרו למטפל לבחור עבורו ועבור המטופל את המסגרת הטיפולית המתאימה ולהרחיב את מגוון הטיפולים וההתערבויות שהוא יכול לבצע ברמת הפרט, המשפחה הקבוצה והמערכת.

מטרות הקורס:

מאפייני עבודתו של פסיכולוג השפ"ח מחייבים גם הבנה ושליטה בעבודה ממוקדת וקצרת מועד ביסודה. עד כמה גישה זו מותאמת ויעילה בעבודת הפסיכולוג? האם מסגרת העבודה קצרת המועד הינה אילוץ של מציאות חיצונית, או בחירה מושכלת ואף מועדפת התואמת את "הקליניקה של הפסיכולוג החינוכי", המתקיימת בתחומי הליבה שונים של עבודתו הטיפולית

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

הפרטנית, הקבוצתית והמערכתית. הקורס יציע למידה ויישום של הגישה למעגלי עבודה אלה כדי להטיב ולייעל את עבודת הפסיכולוג בשפ"ח.

אופן הלמידה: החלק הראשון של הקורס יהיה הרצאתי ויעסוק בתיאוריה ומסגרת החשיבה וההמשגה של הטיפול הדינאמי הקצר, והחלק השני ביישום הגישה לחדר הטיפולים ולעבודת פסיכולוג השפ"ח. המשתתפים יתבקשו לקרוא קבוצת מאמרים שימשו כבסיס ללמידה התיאורטית והיו קרקע לדיון ולמידה משותפת, כמו גם להביא דוגמאות מעבודתם ביום יום (מתחום הטיפול/ייעוץ/הדרכה/עבודה מערכתית). דוגמאות אלה ישמשו ללמידה אישית וקבוצתית ויחברו את הלמידה וההבנה התיאורטית עם יישום והטמעת עקרונות הטיפול הדינאמי הקצר לעבודתם.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים המתעניינים בגישה

דרישות הקורס: נוכחות מלאה, קריאת חומר, הצגת מקרה/הגשת עבודה מסכמת (ניתוח מקרה על פי הגישה).

היקף הקורס: 40 שעות אקדמיות

מקום: מכללת לוינסקי. במידה ולא יתאפשר- בזום

תאריכים: קיץ 2021 - 30.6.21, 5.7.21, 12.7.21, 14.7.21, 20.7.21, 22.7.21

בין השעות 09:00-15:00

שכר לימוד: 765 ש"ח

מבנה הקורס:

מספר יחידות לימוד לכל נושא*	הנושא הנלמד	
7	רקע היסטורי והתפתחות הגישה על עקרונותיה. הגישות המובילות בטיפול הדינאמי הקצר התפתחותם ומאפייניהם.	מפגש ראשון
7	למידת המרכיבים הייחודיים של הגישה אופן ניסוחם ועבודה עימם	מפגש שני
6.5	המשך למידת המרכיבים של הגישה ושימוש גמיש ומותאם בעקרונות המשותפים של הגישות המובילות.	מפגש שלישי
6.5	למידת מודל העבודה הממוקדת ויישומה בטיפול עם ילדים, הורים ומתבגרים.	מפגש רביעי

מדינת ישראל
משרד החינוך
 מינהל פדגוגי
 אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף פסיכולוגיה

6.5	. הדגשים של יישומים ספציפיים נוספים של הגישה במסגרת "בקליניקה של הפסיכולוג החינוכי" בתחום המערכת.	מפגש חמישי
6.5	מהתאוריה לפרקטיקה. הצגת מקרים של הלומדים ולמידה דרכם את יישום הגישה	מפגש שישי
סה"כ יחידות לימוד 40: בקורס		

*יחידת לימוד = שעה אקדמית

נושא 1: רקע היסטורי והתפתחות הגישה על עקרונותיה. הגישות המובילות בטיפול הדינאמי הקצר

קריאת חובה (מתוך רשימת החובה המצורפת מאמרים): 1, 2, 3, 4, 5, 6

קריאת רשות (מתוך רשימת הרשות המצורפת מאמרים): 16, 18, 19, 20, 21, 22, 23

נושא 2: המרכיבים הייחודיים של הגישה אופן ניסוחם ועבודה עימם

קריאת חובה (מתוך רשימת החובה המצורפת מאמרים): 2

נושא 3: המשך - המרכיבים של הגישה ושימוש גמיש ומותאם בעקרונות המשותפים של הגישות המובילות

קריאת חובה (מתוך רשימת החובה המצורפת מאמרים): 13, 14, 15

קריאת רשות (מתוך רשימת הרשות המצורפת מאמרים): 17

נושא 4: מודל העבודה הממוקדת ויישומה בטיפול עם ילדים, הורים ומתבגרים.

קריאת חובה (מתוך רשימת החובה המצורפת מאמרים): 9, 10

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

נושא 5: הדגשים של יישומים ספציפיים נוספים של הגישה במסגרת "בקליניקה של הפסיכולוג החינוכי" בתחום המערכתי.

קריאת חובה (מתוך רשימת החובה המצורפת מאמרים): 11,12

נושא 6: מהתיאוריה לפרקטיקה. הצגת מקרים של הלומדים ולמידה דרכם את יישום הגישה

מקורות (המאמרים יועברו למשתתפי הקורס):

קריאת חובה:

1. מקוצר אך לא קצר- טיפול דינאמי קצר מועד ד"ר יבלון יעקב – אתר שפ"י חומר מיום עיון מחוז תל אביב 2008
2. פרויד, ז. (2002). אנליזה סופית ואינסופית. בתוך ברמן, ע. ושמיר א. (עורכים), הטיפול הפסיכואנליטי (עמ' 201-226). תל אביב: עם עובד.
3. Flegenhimer, W.V. (1982). Techniques of Brief Psychotherapy. New York, London: Jason Aronson (פרק 3)
4. Flegenhimer, W.V. (1982). Techniques of Brief Psychotherapy. New York, London: Jason Aronson (פרק 4)
5. Flegenhimer, W.V. (1982). Techniques of Brief Psychotherapy. New York, London: Jason Aronson (פרק 6)
6. שפיר, ג. (2003). עוד על פסיכותרפיה מוגבלת זמן, האוניברסיטה העברית ירושלים: מאגנס. (פרק 2)
7. ויצטום, א. (1989). בין התערבות במשבר-לפסיכותרפיה דינמית קצרת מועד. בתוך דנסברג, ח., איציקסון, י. ושפיר, ג. (עורכים), פסיכותרפיה קצרת מועד (עמ' 53-66). האוניברסיטה העברית ירושלים: מאגנס.
8. יבלון, י. (2019). אם לא תדע לאן אתה רוצה להגיע, איך תדע שהגעת לשם?": המוקד הטיפולי הדינאמי כבסיס ל"מפת דרכים" בטיפול <https://www.hebpsy.net/articles.asp?id=3777>
9. יבלון, י. (2015) טיפול דינאמי קצר מועד במתבגרים אתר פסיכולוגיה עברי <https://www.hebpsy.net/articles.asp?id=3333>
10. תסריטים נרציסטים של ההורות המבוא לספר.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

11. יבלון, י. (2017). מה ל"תסריטים נרקיסטיים של המורות ולעבודה מערכתית אתר פסיכולוגיה עברית
<https://www.hebpsy.net/articles.asp?id=3585>
12. יבלון, (2020) " הפרט, המערכת ושני פניו של ינוס: פורמולציה דינאמית ממוקדת של טיפול במרחב הקליניקה של הפסיכולוג החינוכי" פסיכולוגיה עברית
<https://www.hebpsy.net/articles.asp?id=4025>
13. וינוקור, מ. ודסברג, ח. (1989). פסיכותרפיה דינמית קצרת מועד לפי הגישה הפסיכודינאמית: שאלון וינוקר דסברג למיון מטופלים ואינטק. בתוך דנסברג, ח., איצקסון, י. ושפּלר, ג. (עורכים), פסיכותרפיה קצרת מועד (עמ' 241-247). האוניברסיטה העברית ירושלים: מאגנס
14. J. Sommers-Flanagan, T. Bequette (2013) The Initial Psychotherapy Interview with Adolescent Clients. Published online: 2 October 201
15. לכמן, ה. (2007) סופיות הטיפול כ"שלישי" בדינמיקה: מטפל-מטופל-מציאות פסיכואקטואליה 2007

קריאת רשות

16. ויצטום, א. ודסברג, ח. (1986). קשיים בישום שיטת הטיפול הדינמי הקצר: התנגדויות המטופלים. שיחות, 1 (1).
17. נוי שרב, ד. (1995). הסיום בטיפול דינאמי קצר מועד ואישיות המטפל. שיחות, י' (1).
18. איצקסון, י. (1989). פסיכותרפיות קצרות מועד במסגרת הפסיכאטריה הקהילתית בתוך דנסברג, ח., איצקסון, י. ושפּלר, ג. (עורכים), פסיכותרפיה קצרת מועד (עמ' 13-19). האוניברסיטה העברית ירושלים: מאגנס.
19. וינוקור, מ. ודסברג, ח. (1989). פסיכותרפיה דינמית קצרת מועד לפי הגישה הפסיכודינאמית: טכניקות. בתוך דנסברג, ח., איצקסון, י. ושפּלר, ג. (עורכים), פסיכותרפיה קצרת מועד (עמ' 37-52). האוניברסיטה העברית ירושלים: מאגנס.
20. לאור, א. (2002). פסיכותרפיה פסיכואנליטית ממוקדת ותחומה בזמן כמיכל ייחודי. שיחות, י"ז (1).
21. זלוטניק, ש. (2007). על יתרונותיו של הטיפול הדינאמי הממוקד, פסיכולוגיה עברית, <http://www.hebpsy.net/articles.asp?id=1443> הוצא בתאריך 01/05/08

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

Messer, S. B.(2001). What allows therapy to be brief? .22
Introduction to the special series. Clinical Psychology: Science
and Practice, 8,1.

.23 שפּלר, ג. (1988). טיפולים דינמיים קצרי מועד – התפתחותם ומרכיביהם
הטכניים המשותפים. שיחות, 2 (2).

להרחבה והעמקה מומלץ לקרוא את הספרים:

- "פסיכותרפיה קצרת מועד", האוניברסיטה העברית ירושלים: מאגנס. עורכים דנסברג, ח., איציקסון, י.
- שפּלר, ג. "עוד על פסיכותרפיה מוגבלת זמן", האוניברסיטה העברית ירושלים: מאגנס שפּלר, ג."

שם הקורס: הדקון בעל ארבעת הראשים:

טיפול קצר מועד בהפרעות חרדה בגישה פסיכופיזיולוגית קוגניטיבית

המרצים:

ריקי שומן, פסיכולוגית חינוכית מדריכה ומדריכה בביופידבק (האגודה הישראלית לפסיכופיזיולוגיה יישומית), מנהלת שפ"ח גבעתיים.

אדר לביא, פסיכולוג חינוכי ומדריך, מטפל ומדריך בביופידבק (אגודה הישראלית לפסיכופיזיולוגיה יישומית), מטפל בשיטת SE, מורשה להיפנוט. מטפל בהפרעות חרדה וטראומה, מנחה סדנאות והשתלמויות ומכשיר מטפלים בביופידבק ובשיטות נלוות.

תיאור הקורס ומטרותיו: בקורס נלמד כלים יישומיים לטיפול בהפרעות חרדה, לפי מודל המשלב גישה פסיכופיזיולוגית יחד עם גישה קוגניטיבית התנהגותית. יוצג מודל ממוקד ומוגבל בזמן. מבין הנושאים שיילמדו:

- א. הנרטיבים הפסיכופיזיולוגיים המרפאים, מה קורה לנו בגוף בזמן לחץ וברגיעה?
- ב. משחקיות וקשיבות בטיפול וכיצד הם מסייעים להגברת ההשפעה הטיפולית.
- ג. שילוב בין גישות פסיכופיזיולוגיות יחד עם גישות קוגניטיביות התנהגותיות ואחרות.
- ד. הקנייה של טכניקות התרגעות.
- ה. כיצד הנוכחות הטיפולית הגמישה של המטפל מסייעת לוויסות העצמי של המטופל?
- ו. הכרות עם מודל טיפולי של שנים עשר מפגשים.

אופן הלמידה: הקורס יערך במתכונת של סדנה שבה יהיה שילוב בין הקניית ידע הדגמה והתנסות בתרגול בזוגות. במקביל יתבקשו המשתתפים להתנסות בטכניקות השונות ולדווח על ההתנסות.

הקורס מיועד: לפסיכולוגים מתמחים מהשנה השלישית לעבודתם ולפסיכולוגים מומחים ומדריכים.

דרישות הקורס: המשתתפים יתבקשו להגיש הצגת מקרה קצרה המתארת התערבות, ומסתמכת על המשגה תיאורטית, של הקורס.

היקף הקורס: 40 ש"ש.

מקום: במידה שיתאפשר במכללת לוינסקי. במידה שלא יתאפשר - בזום.

תאריכים: 30.6.21, 4.7.21, 7.7.21, 12.7.21, 14.7.21, 21.7.21

בין השעות: 9:00-15:00

שכר לימוד: 765 ₪

מבנה הקורס:

מספר יחידות	התוכן	הנושא הנלמד	מס' מפגש
7	<ul style="list-style-type: none"> - הנרטיב הפסיכופיזיולוגי - ארבע שפות טיפוליות (תחושת, קוגניטיבי, רגשי והתנהגותי) - הכרות עם סימפטומים בשלוש דרכים תרגול בזוגות 	מהו טיפול פסיכופיזיולוגי קוגניטיבי	1
7	<ul style="list-style-type: none"> - תרגול קבוצתי ומצגת - תרגול בזוגות, השפה השלווה מבוא לטכניקות הרפיה - הרפיית שרירים- תיאוריה 	השפה השלווה, הרפיית שרירים	2
6.5	<ul style="list-style-type: none"> - פסיכופיזיולוגיה של לחץ והתרגעות - מבוא לתרגול נשימה 	פסיכופיזיולוגיה והרפיית נשימה	3
6.5	<ul style="list-style-type: none"> - תרגול קבוצתי זוגות - פסיכופיזיולוגיה של נשימה - אימון אוטוגני- תיאוריה ותרגול תוך כדי הדגמה - נשימה ואימון אוטוגני 	הרפיית נשימה, טכניקות הרפיה אוטוגניות	4
6.5	<ul style="list-style-type: none"> - תרגול התרגעות ומדיטציה להקשיב ללב - הדגמה והסבר, תרגול בזוגות 	הרפיה כדרך לתובנה	5
6.5	<ul style="list-style-type: none"> - הגל השלישי של cbt טיפוח האני המתבונן - מודל טיפולי- מה קורה לאורך הטיפול - צייד מחשבות אוטומטיות שליליות - שחרור מחשבות טורדניות – בירור פניה, שילוב משחקיות בטיפול בחרדה - סיום טיפול קצר מועד- מה השגנו ומה עוד נחוץ 	המודל הטיפולי הממוקד ושילוב משחקיות בטיפול	6
40		40 שעות	סה"כ שעות

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

קשר גוף נפש בראיה רפואית ומדעית:

חובה:

1. Ehrenreich Y. A happy heart comes first Heart based compassion training, Biofeedback vol 48 issue4 pp 73-80 winter 2020 (יישולח למשתתפים, יש גם גרסה מקוצרת בפסיכולוגיה עברית)
2. יובל יורם, מה זאת אהבה, עמ 83 עד 94 (תיאור המודל של המוח התלת שלבי) קשת הוצאה לאור 2001
3. שרייבר סרוואן דוויד, ללא פרויד וללא פרוזאק. (פרקים שלוש וארבע), מטר ת"א 2004 (סקירה של שיטות אלטרנטיביות על פי מחקרים).

רשות

4. גולמן דניאל, אינטליגנציה רגשית, מטר, תל אביב 1997 (חלק ראשון).
5. יובל יורם, סערת נפש חלק שלישי מעמוד 305 והלאה – (הפרק הדן במדעי המוח). קשת הוצאה לאור ת"א 2001.

C.B.T. טיפול קוגניטיבי התנהגותי

חובה:

6. אפל נעמי, לדבר cbt עם הורים וילדים מדריך למטפל הקוגניטיבי, הוצאת אח, קריית ביאליק. 2015. פרק 1, 4 ו-5.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

שם הקורס: עבודה טיפולית עם מתבגרים

המרצה: עדנה רשף פסיכולוגית קלינית וחינוכית מומחית, בוגרת בה"ס לפסיכותרפיה של אוניברסיטת תל-אביב והתכנית ההתייחסותית, מוסמכת בהיפנוזה EMDR מטפלת בקליניקה פרטית.

תיאור הקורס ומטרותיו: גיל ההתבגרות הוא שלב בין ילדות לבגרות שמאופיין בשינויים דרמטיים רבים: פיזיים, מיניים, רגשיים קוגניטיביים וחברתיים. תהליכי ההתבגרות כוללים מטלות התפתחותיות שונות: השגת עצמאות יחסית תוך כדי יציאה מתלות מרבית בהורים, השגת יחסי אהבה ויכולת לאינטימיות, תחילת יכולת תכנון העתיד ותהליכי עיצוב זהות אישית. השינויים הללו יוצרים מיזוג שיכול ליצור קשיים חמורים בקצה האחד של הרצף ואתגרים מרגשים של גדילה בקצהו השני. בתהליך ההתבגרות לא פעם מתעוררים קונפליקטים ומשברים המלווים בחרדה וגוררים אחריהם לחצים, איומים, הסתגרות ושימוש בכוח פיזי, בריחה מהבית, התמכרויות, הפרעות אכילה, דיכאון, ויחסי מין מוקדמים. במהלך הקורס נדון בגבול בין נורמליות לפתולוגיה בגיל זה. כמו כן, נבחן את הקשר הטיפולי הייחודי הנוצר בעבודה עם מתבגרים והוריהם. מהי מקומה של המשפחה בתהליך זה בתקופתנו ובמערכת החינוך. נדון בתהליכי העברה והעברה נגדיים: למטפל במתבגרים יש לא פעם בעיה קבועה שנוגעת לשאלת ההזדהות הלא מודעות שלו. הוא עלול להזדהות עם המתבגר כנגד הוריו, או עם ההורים כנגד המתבגר או עם העמדות ההוריות ההגנתיות כלפי המתבגר. כמו כן עוצמת הטלטלות הנפשיות הנעות בין רגרסיות להתקדמויות רגשיות המלוות בחרדה כל אלה עלולים לעורר במטפל את חרדותיו הלא מודעות שלו עצמו. נדון בצורך של המתבגר במבוגר ששורד את ההרסנות ההתבגרותית שלו בלי להיות נקמן או נוטש.

מטרות הקורס:

- העמקת ההבנה התאורטית והטיפולית בעבודה עם מתבגרים. תקופת ההתבגרות ושליבה - סוגיות התפתחותיות של גיל ההתבגרות על פי התאוריות הפסיכואנליטיות הקלאסיות והמודרניות
- פתולוגיות של גיל ההתבגרות - גבול בין נורמליות לפתולוגיה
- הבניית תהליכי התערבות בטיפול עם המתבגר, הוריו והצוות החינוכי

אופן הלמידה: במפגשים יתקיים שילוב בין למידה תאורטית, קריאת מאמרים, התנסויות חווייתיות, סרטים והצגת מקרים מהשטח ועיבודם במשותף.

הקורס מיועד: פסיכולוגים בשלבי התמחות שונים העובדים עם מתבגרים

דרישות הקורס: נוכחות מלאה, עבודה טיפולית עם מתבגר. הצגת ההתערבות במסגרת הקורס, תוך התייחסות לחומרים שנלמדו במהלך הקורס ולביבליוגרפיה המתאימה.

היקף הקורס: 40 שעות אקדמיות

מדינת ישראל
משרד החינוך
 מינהל פדגוגי
 אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
 אגף פסיכולוגיה

מועדי הקורס: שישה ימי ראשון רצופים בחודשים יוני ויולי 2021

25.7.2021 , 18.7.2021 , 11.7.2021 , 4.7.2021 , 27.6.2021 , 20.6.2021

בין השעות: 08:30-14:30, כולל שעה הפסקה

שכר לימוד: 765 ₪

תכנית הקורס: עבודה טיפולית עם מתבגרים / עדנה רשף

מספר מפגש	הנושא הנלמד + התוכן	מס יחידות לימוד לכל נושא
1	הכרות ומבוא תאורטי על גיל ההתבגרות, נתמקד במאפייני הגיל דרך תאוריות אנליטיות קלאסיות וכלה בגישות פסיכואנליטיות מודרניות ועבודה חווייתית	7
2-3	המאפיינים הייחודיים בטיפול במתבגרים- התאמת הטיפול למתבגר - טיפול קצר מועד, טיפול בינאישי, עבודה מערכתית – ועוד	7
4	הורים הורות ומתבגרים – עבודה טיפולית עם מתבגרים והורים, עבודה עם קונפליקטים, דיאלוג, דפוסים מעגליים, טיפול בראייה התייחסותית	7
5	התבגרות ופגיעה עצמית, גבול בין נורמליות לפתולוגיה	6
6	מהתאוריה לפרקטיקה, הצגת דילמות של הלומדים ויישום ההמשגות שנלמדו בקורס, אתיקה וסיום	6
סה"כ		40

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

רשימה קריאה:

קריאת חובה:

- פרויד, א. (1987). האני ומנגנוני ההגנה. ת"א: דביר פרק 12 ע"מ 101-112
- ויניקוט ד.ו. (1995) משחק ומציאות. עם עובד ע"מ 135-163
- Blois, p. (1967). The Second Individuation Process of Adolescence. In Blois p. (1979), 'The Adolescent Passage'; International Universities Press, N.Y.
- Offer D (1991). Adolescent Development: A Normative perspective Pg 181-194.
- טריאסט י. (2000). על הפונקציה ההורית של המטפל בעבודה עם מתבגרים. הורים הורות ומתבגרים. לקט הרצאות, מכון סאמיט
- ארליך ש, (1998) "המתבגר בחדר הטיפול- אחד לאחד ושניים מול כולם" לקט הרצאות מיום העיון מכון סאמיט.
- שפיר ג. (1998). טיפול דינמי קצר מועד במתבגרים. ייחודיות המפגש הטיפולי עם המתבגר. לקט הרצאות, מכון סאמיט.
- בנג'מין ג', הכרה והרס: מתווה של אינטרסוביקטיביות, ס. מיטשל, ל. ארון, [עורכים] צמיחתה של מסורת. עמ' 228-261
- Interpersonal psychotherapy for depressed adolescents. (2011). Laura Mufson
- שטוקמן ד. ותשבי א. (2004). האל הנער הזה התפללתי? שיחות י"ח
- Briggs .S (2008) Working with Adolescents and Young Adults. Parenting Adolescents Chap 4.
- גביעון י. (2012). התנהגות של הרס עצמי, גיל ההתבגרות וטראומה. שיחות כ"ו, 3.
- כהן א. (2007). Enactments: השפה הטיפולית עם מתבגרים שנחשפו לטראומות. שיחות כ"א.
- גליק ל. (2010). 'כתוב בעור': מאפיינים התמכרותיים בפגיעה עצמית חזרתית. שיחות כ"ד, 2, 157-164.
- שטיינברג ד. (2005) "יש לי רק את הסכין לחתוך את הבדידות", לקט הרצאות מיום עיון מכון סאמיט.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

- שפיר ג. (2006) "סוגיות אתיות בטיפול במתבגרים", לקט הרצאות מיום עיון מכון סאמיט.

קריאת רשות:

- מוס, ר.א. (1988). תיאוריות על גיל ההתבגרות. תל אביב: ספריית הפועלים.
- פרויד, א. (1987). האני ומנגנוני ההגנה. ת"א: דביר.
- ויניקוט ד.ו. (1995) משחק ומציאות. עם עובד.
- אורבך י. (1987). ילדים שאינם רוצים לחיות אוניברסיטת בר-אילן.
- תקשורת טיפולית עם מתבגרים (2005). לקט מאמרי יסוד.
- ג'סיקה בנג'מין (1988) "כבלי האהבה". כנרת, זמורה ביתן דביר.
- אריקסון, א. (1950). "ילדות וחברה". ספריית הפועלים.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

שם הקורס: סוגיות בטיפול בקהילה הגאה בשדה הפסיכולוגיה החינוכית

ריכוז הקורס: רוני גורסקי, פסיכולוגית חינוכית מומחית, מטפלת מינית וזוגית בהכשרה, רכזת יחידת להט"ב ומגדר בשפ"ח רמת גן. חברת פורום פסיכולוגיה חינוכית לתחום להט"ב. **רפאל דן**, פסיכולוג חינוכי מומחה, מרכז תחום להט"ב בשפ"ח בת-ים, חבר פורום פסיכולוגיה חינוכית לתחום להט"ב, מנהל ארצי של הקליניקות לייעוץ וטיפול של אגודת הלהט"ב.

המרצות והמרצים:

גלית אגם- פסיכולוגית חינוכית מומחית, מדריכה. רכזת הדרכה וראש צוות בשפ"ח חיפה, חברת פורום פסיכולוגיה חינוכית לתחום להט"ב. עובדת בשפ"ח חיפה מ-1997. בעבר, מרצה ומנחת סדנאות באוניברסיטת חיפה למורים על ההיבטים הפסיכולוגיים של עבודת ההוראה ע"פ פסיכולוגיית העצמי. אבחון וטיפול בלקויות למידה והדרכה לצוות ולתלמידים במרכז לקידום הלמידה.

הילה איטח- פסיכולוגית בהתמחות חינוכית בשפ"ח חריש. מרכזת תחום להט"ב בשפ"ח, חברת פורום פסיכולוגיה חינוכית לתחום להט"ב. לומדת בקפסולה, תוכנית הלימודים לפסיכולוגים לטיפול משפחתי וזוגי.

ורד אמיתי שלח- פסיכולוגית חינוכית מומחית בשפ"ח ראשון לציון. מרכזת תחום להט"ב בשפ"ח, חברת פורום פסיכולוגיה חינוכית לתחום להט"ב. מטפלת גם בשירות הפסיכולוגי המשלים (שפ"מ) ראשון לציון.

דנה בכר- פסיכולוגית קלינית מומחית. חברת הצוות הטיפולי בבית הפתוח לגאווה וסובלנות בירושלים, ממקימות המערך הטיפולי ולשעבר הפסיכולוגית הראשית של הצוות. חברת בצוות המטפלים הזוגיים מטעם המכון של זאב ברגמן לשעבר. בעלת קליניקה פרטית. בעבר טיפלה ביחידת המבוגרים במכון סאמיט, בתחנת ברה"נ בקרית יובל בירושלים, בשירותי הייעוץ בטכניון, בתחנת אחד העם לטיפול במשפחות, ילדים ונוער ובמרכז מפנה לטיפול משפחתי וזוגי.

רוני גורסקי- פסיכולוגית חינוכית מומחית בשפ"ח רמת גן. רכזת יחידת להט"ב ומגדר בשפ"ח, חברת פורום פסיכולוגיה חינוכית לתחום להט"ב. מטפלת מינית וזוגית בהכשרה במרכז הרפואי "שיבא" בתל השומר. בעלת קליניקה פרטית. בעבר, מנחת קבוצות לנוער ומבוגרים, פעילות בוועד המתמחים בפסיכולוגיה חינוכית, ועד המתמחים המשותף בפסיכולוגיה, התנועה למען הפסיכולוגיה הציבורית.

דפנה גרינר- עובדת סוציאלית קלינית M.S.W., פסיכותרפיסטית ומנחת קבוצות מוסמכת. בוגרת התוכנית לפסיכותרפיה פסיכואנליטית באוניברסיטת חיפה. מנהלת היחידה לייעוץ וטיפול במרכז הגאה בתל אביב. מדריכת סטודנטים לעבודה סוציאלית באוניברסיטת תל אביב ובאריאל. בעלת קליניקה פרטית.

רפאל דן- פסיכולוג חינוכי מומחה בשפ"ח בת ים. מרכז את תחום הלהט"ב בשפ"ח, חבר פורום פסיכולוגיה חינוכית לתחום להט"ב. בעל קליניקה פרטית. מנהל ארצי של הקליניקות לייעוץ וטיפול של אגודת הלהט"ב. בעבר שילב עבודת פסיכולוגיה עם חקר המוח במרכז

הרפואי רבין, בית חולים בלינסון ועבד בבית דרור (בית זמני לנוער הומוסבי טרנסג'נדר ביסקסואל) עם נוער להט"ב.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

ד"ר לירן זליגמן - פסיכולוג חינוכי מומחה. רכז להט"ב בשפ"ח רמת השרון, חבר פורום פסיכולוגיה חינוכית לתחום להט"ב. מרצה בבית הספר ללימודי ההתנהגות המרכז האקדמי פרס, ובעל קליניקה פרטית.

רועי טל - פסיכולוג בהתמחות חינוכית בשפ"ח חולון. רכז תחום הלהט"ב בשפ"ח, חבר פורום פסיכולוגיה חינוכית לתחום להט"ב. בעבר, מנחה קורסים אקדמיים בפסיכולוגיה קוגניטיבית בקורס "אשנב לאקדמיה" מטעם האוניברסיטה הפתוחה, מנחה קבוצות בתחום תאטרון קהילתי וחברתי מטעם עיריית ראשל"צ וניצן תל אביב, פסיכולוג תעסוקתי, אמן על העברת ימי הערכה לסוהרים בשירות בתי הסוהר.

גיא יקר - פסיכולוג חינוכי ושיקומי מומחה. רכז מרכז הלהט"ב בשפ"ח תל אביב יפו, חבר פורום פסיכולוגיה חינוכית לתחום להט"ב. מתנדב באיג' (ארגון נוער גאה), פעיל בחטיבה החינוכית בהפ"י, חבר בצוות המארגן של כנס הפסיכולוגיה החינוכית השנתי. בעל קליניקה פרטית. בעבר פעיל בוועד המתמחים בפסיכולוגיה חינוכית.

ד"ר אלעד ליבנה - פסיכולוג קליני מומחה, מדריך. פסיכולוג אחראי במרפאת ילדים ונוער של שירותי בריאות כללית בראשון לציון. מרצה סגל חוץ בביה"ס למדעי ההתנהגות, המרכז האקדמי פרס ברחובות. יו"ר הסניף הישראלי של ACBS (ארגון הגג העולמי של ACT). בעל קליניקה פרטית. מנהל שותף ב"מכון גל לפסיכותרפיה וייעוץ ממוקד".

שלי נתן - עובדת סוציאלית קלינית M.S.W., פסיכותרפיסטית, מדריכה. מנהלת מערך הטיפול והייעוץ הפסיכו-סוציאלי באגודה למען הלהט"ב. עוסקת בטיפול ישיר וגם בהדרכה ופיתוח שירותים טיפוליים ללהט"ב. בין תחומי ההתמחות שלה הדרכה ופיתוח מקצועי של צוותים ומנהלים במסגרות חינוכיות/טיפוליות לילדים, נוער וצעירים במצבי סיכון.

חמוטל רבר - פסיכולוגית שיקומית מומחית במדור לחינוך מיוחד בשפ"ח תל אביב יפו. רכזת מרכז הלהט"ב בשפ"ח תל אביב יפו, חברת פורום פסיכולוגיה חינוכית לתחום להט"ב. בעלת ניסיון והיכרות עם נוער להט"ב מתוך התנדבות בארגוני הקהילה הגאה (איג'י, הבית הפתוח). מטפלת בילדים ונוער עם צרכים מיוחדים ובהוריהם בשפ"ח ובעלת קליניקה פרטית. בעבר פסיכולוגית במחלקת שיקום ילדים, בית החולים אדמונד ולילי ספרא לילדים, תל השומר.

שקמה שחק - פסיכולוגית חינוכית מומחית בשפ"ח פרדס חנה. מרכזת את תחום הלהט"ב בשפ"ח, חברת פורום פסיכולוגיה חינוכית לתחום להט"ב. בעלת קליניקה פרטית, בוגרת תוכנית תלת שנתית לטיפול קוגניטיבי התנהגותי בתל השומר ומתרגלת בתוכנית. חברה במכון "שיטות".

פרופ' תומר שכנר - פסיכולוג קליני מומחה. חבר סגל בחוג לפסיכולוגיה באוניברסיטת חיפה. עוסק במחקר וטיפול בילדים ומתבגרים. מתמחה בעבודה עם ילדים, מתבגרים ומשפחות להט"ב.

תיאור הקורס: הירידה ההדרגתית בגיל התחלת גיבוש הנטייה המינית ובגיל היציאה מהארון, ובמקביל ריבוי תופעות להט"ב בפוביות במסגרות החינוכיות מגבירים את הצורך להתייחס לנוער הגאה בתחום תפקידו כפסיכולוגיות ופסיכולוגים חינוכיים, הן ברמת האיתור והטיפול הפרטני הן ברמה המערכתית עם הצוותים החינוכיים. בני ובנות נוער להט"ב נתונים

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

בסיכון גבוה יותר להתפתחות פסיכופתולוגיות (חרדות, דיכאון, אובדנות ועוד). מחקרים עדכניים מראים כי שיעור המצוקה הגבוה נעוץ באי הקבלה של הסביבה. לפסיכולוגים ולפסיכולוגיות החינוכיות תפקיד משמעותי בעבודה במסגרות החינוך עם הצוותים החינוכיים ובחדר הטיפולים עם המשפחות, הילדים והילדות. ביכולתנו לאתר, למנוע, לטפל ולהפחית מצוקה סביב סוגיות הקשורות בזהות מגדרית ונטייה מינית. כמו כן, בשנים האחרונות עם התרחבות מגוון משפחות הקשת, כפסיכולוגיות ופסיכולוגים חינוכיים עלינו לתת מענה מתאים מתוך הכרות עם הסוגיות הייחודיות למגוון המשפחות. הקורס מקנה בסיס ידע מקצועי בנושאי זהות מגדרית ונטייה מינית, סוגיות בעבודה טיפולית עם הקהילה הגאה ודגש על העבודה שלנו כפסיכולוגיות ופסיכולוגים חינוכיים במסגרות החינוך סביב נושאי להט"ב ומגדר.

מטרות הקורס: יצירת בסיס ידע מקצועי הנוגע לקשת הזהויות המגדריות והנטייות המיניות, וסוגיות טיפוליות בקהילה הגאה ומשפחות הקשת, במסגרת עבודת הפסיכולוג והפסיכולוגית החינוכית. במסגרת הקורס ילמדו מונחים בסיסיים בנושאי זהות מגדרית ונטייה מינית, תהליכי גיבוש זהות מינית ומגדרית, היכרות עם אפיוני הקהילה הגאה וגורמי סיכון וחוסן, סוגיות בעבודה טיפולית עם הקהילה הגאה (החל משאלות מגדריות בגיל הרך, דרך עבודה עם מתבגרות ומתבגרים, עבודה עם הורים לנוער להט"ב ויעוץ וטיפול בהורות במשפחות להט"ב והקשת). דגש רב יינתן על העבודה שלנו כפסיכולוגיות ופסיכולוגים חינוכיים במסגרות החינוך סביב נושאי להט"ב ומגדר וסוגיות אתיות בעבודה עם הקהילה הגאה. לאורך הקורס התייחסות שוטפת וברור עמדות בנוגע לעיסוק בתכנים.

אופן הלמידה: שילוב בין למידה תיאורטית, קריאת מאמרים, התנסויות חווייתיות והצגת מקרים

הקורס מיועד: מתמחות ומתמחים בעלי שנתיים ניסיון ומעלה, מומחיות ומומחים, מדריכות ומדריכים.

דרישות הקורס: נוכחות מלאה ופעילה, קריאת החומר התיאורטי, הצגת מקרים ו/או דילמות מהעבודה במסגרות החינוכיות הנוגעות לסוגיות הנלמדות.

היקף הקורס: 50 שעות אקדמיות

תאריכים: 9 ימים מרוכזים בחודש יולי 2021 בשעות 9:00 – 13:45 בתאריכים: 12/7, 13/7, 14/7, 19/7, 20/7, 21/7*, 26/7, 27/7*, 28/7 (*יום הלימודים יסתיים בשעה 14:15)

שכר לימוד: 956 ₪

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

מבנה הקורס:

מספר מפגש	הנושא הנלמד	יחידות לימוד
1	היכרות ומושגים בסיסיים; היסטוריה של המאבק הגאה	5.33
2	גורמי סיכון וחוסן; להט"ב בראיה פסיכואנליטית	5.33
3	פלואידיות מגדרית בגיל הרך ובגיל ההתבגרות- איתור, אבחון וטיפול	5.33
4	ביסקסואליות; מיניות נשים; תרבות הקהילה הגאה	5.33
5	סוגיות טיפוליות בילדות/ים ומתבגרות/ים; סוגיות טיפוליות במשפחות מגוונות; להט"ב בקרב בעלי צרכים מיוחדים ובמסגרות החינוך המיוחד	5.33
6	דת ולהט"ב; סוגיות טיפוליות עם הורים ללהט"ב	6
7	אקלים חינוכי ומרחב בטוח במסגרות החינוך	5.33
8	היכרות עם ארגוני הקהילה; סוגיות אתיות בטיפול בקהילה; סיפור אישי	6
9	עבודת הפסיכולוג/ית החינוכית/ת בשפ"ח וברשות המקומית/אזורית; סיכום הקורס	5.33
	סה"כ שעות לימוד בקורס	50

*יחידת לימוד = שעה אקדמית

רשימה ביבליוגרפית מומלצת לפי נושאי הקורס:

היכרות ומושגים בסיסיים

- אבישר, נ. (2011). התפתחות הנרטיב הפוליטי בפסיכותרפיה משנות השמונים המאוחרות ועד ימינו. שיחות, כרך כ"ה, חוברת מס' 2, 118-127.

- מילון מונחים אינטרנטי לדוגמה

<https://www.pride.com/pride/2018/6/13/complete-guide-queer-pride-flags-0#media-gallery-media-25>

גיבוש זהות להט"ב

- שילה ג., עייק א., סלייטר א., הרץ ש. וקצף ע. (2011). אבני דרך בהתפתחות זהות של לסביות, הומואים ובי-סקסואלים בישראל. דו"ח מחקר, ארגון חוש"ן.

היסטוריה של המאבק הגאה

- חושן, סקירה היסטורית של אירועים חשובים הקשורים להומוסקסואליות ולקהילה הלהט"בית בישראל ובעולם מתוך אתר ארגון חוש"ן:

<http://hoshen.weebly.com/15101497149315041497-149115121498.html>

גורמי סיכון וחוסן

- שילה, ג. (2007). פרק 4: מצבי סיכון ומצוקה של נוער הומו-לסבי. בתוך: החיים בורוד, הוצאת רסלינג, 75-92.

פלואידיות מגדרית בילדות ובגיל ההתבגרות, אבחון וטיפול

- Shumer, D. E., Nokoff, N. J., Spack, N. P. (2016). Advances in the Care of Transgender Children and Adolescents. *Advances in Pediatrics*, 63, 79-102.
- Steensma, T. D., McGuire, J. K., Kreukels, B. P.C., Beekman, A. J. and Cohen-Kettenis, P. T. (2013). Factors Associated With Desistence and Persistence of Childhood Gender Dysphoria: A Quantitative Follow-Up Study. *Journal of the American academy of child & adolescent psychiatry*, 52(6), 582-590.

להט"ב בראיה פסיכואנליטית

- Messler Davies, J. (2015). From Oedipus Complex to Oedipal Complexity: Reconfiguring (Pardon the Expression) the Negative Oedipus Complex and the Disowned Erotics of Disowned Sexualities. *Psychoanalytic Dialogues*, 25(3), 265-283.

ביסקסואליות

- Diamond, L. M. (2016). Sexual fluidity in males and females. *Current Sexual Health Reports*, 8, 249–256
- Rapoport, E. (2009). Bisexuality in psychoanalytic theory: Interpreting the resistance. *Journal of Bisexuality*, 9, 279-295.

מיניות נשים

- פרויד, ז. (1920). על הפסיכוגנזה של מקרה הומוסקסואליות נשית. בתוך: מיניות ואהבה, עורך ראשי: ברמן, ע. הוצאת עם עובד, 2002, 164-182.
- חאן, מ. (1974). אורגזמת אני באהבה ביסקסואלית. בתוך: מ' מסוד ר' חאן, מבחר כתבים. עורכים ראשיים: לוי, א. ופלגי הקר, ע. 2015, הוצאת תולעת ספרים, 119-132.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

מבוא לאקלים חינוכי מיטבי

- פזמוני לוי, א., שילה, ג. ורוגל א. (2016). מחקר אקלים בתי ספר. איגי- ארגון נוער גאה.

סוגיות טיפוליות עם מתבגרות/ים טרנס*

- טבק אבירם, א. (2016). זעקתם של הילדים היצירתיים מגדרית (Gender (creative). אתר פסיכולוגיה עברית https://www.hebpsy.net/blog_Post.asp?id=2065

סוגיות טיפוליות עם משפחות מגוונות

- שנקמן, ג. (2013). אודות המפגש שבין מבנה המשפחה החדש ובין המשגות פסיכואנליטיות קלאסיות: בחינה מחדש של מושגי בסיס וחקירת סוגיות של העברה נגדית אל מול הורות חד מינית. מתוך: יום העיון של האגודה הישראלית לפסיכותרפיה פסיכואנליטית: על תמורות במבנה המשפחה והשלכותיהן על חדר הטיפול.

להט"ב וצרכים מיוחדים

- מירום, ר. (2015). מיניות, זוגיות ונכות פיזית: מבט הוליסטי. בתוך: חובב, מ., דבדבני, א., פלדמן ק. מהדרה להכלה: החיים בקהילה של אנשים עם מוגבלויות בישראל. הוצאת כרמל. 266-281.

להט"ב ודת

- קינן, ס. (2019). סקירת יום העיון טיפול פסיכולוגי בקרב הקהילה הלהט"בית הדתית. אתר בטיפולנט https://www.betipulnet.co.il/particles/The_psychological_treatment_of_the_religious_LGBT_community

להט"ב ודת – טיפולי המרה

- וייל, ג., אלדור, ר., גולן, ג., גלבווע, ד. ושפיר, ג. (2011). נייר עמדה של הסתדרות הפסיכולוגים בישראל, אתר הסתדרות הפסיכולוגים בישראל.

סוגיות טיפוליות עם הורים ללהט"ב

- ליס, ר. (2015). ממודל האבל למודל רמות מודעות הורית- סיוע להורים בתהליך התמודדותם עם נטייתם המינית הגאה של ילדיהם. בתוך: פסיכואקטואליה, גיליון אפריל, 39-46.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי
אגף פסיכולוגיה

עבודה עם מסגרות החינוך

- פזמוני-לוי, א., קמה, ע., לביא, ש., פנחסי, ב. ומנחם, מ. (2005). מבט ורוד 2004: מערכת החינוך הישראלית מנקודת המבט של תלמידים הומואים, לסביות, ביסקסואלים וטרנסג'נדרים. ארגון נוער גאה.

סוגיות אתיות בטיפול בלהט"ב

- Kimberly, L. L., McBride Folkers, K., Friesen, P., Sultan, D., Quinn, G. P., Bateman-House, A., Parent, B., Konnoth, C., Janssen, A., Shah, L. D., Bluebond-Langner, R., Salas-Humara, C. (2018). Ethical Issues in Gender Affirming Care for Youth. Pediatrics, 142(6).

להרשמה לקורסים במכללת לוינסקי לחינוך – [לחצו כאן](#).

